Ἔτος Γ' 1886 — Ἐν Ἀθήναις 26 Ἰανουαρίου — Ἀριθ 100

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ
Προπληρωτέα
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
Ἐν Ἑλλάδι. . . . . Δρ. 10
Ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ . . . . Φρ. χρ. 12

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΕΚΔΟΤΗΣ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΓΡ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥΣ

ΕΒΔΟΜΑΣ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ ΚΑΙ ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΦΥΛΛΟΝ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ «ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ»
Ἐν ὁδῷ Μουσῶν ἀριθ. 6.

Ἕκαστον φύλλον τιμᾶται λεπτῶν 20.

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἡμερολόγιον.
Ἐπὶ τῶν ἐνεστώτων.
Ἔργα καὶ ἡμέραι.
Σκηναὶ τῆς ἐρήμου.— Τὸ δικαίωμα τοῦ ἐξαδέλφου. (Ἤθη Βεδουίνων).
Μικρὸν ἡμερολόγιον (Ἐν τῇ Κυλλήνῃ).
Δόξα καὶ Ἔρως (Μυθιστόρημα).
Ἡ θάλασσα τοῦ Ῥισσεπέν.
Περὶ τῆς ἐν Καππαδοκίᾳ λαλουμένης Ἑλληνικῆς γλώσσης.
Φιλολογικὴ ἐπιθεώρησις.
Ἀπαντήσεις ἄνευ ἐρωτήσεων. (Δημώδεις Ἑλληνικοὶ μῆνες.—Ἓν τέρας τοῦ 16ου αἰῶνος κλ.).
Πνευματικαὶ ἀσκήσεις.—Λύσεις—Λῦται.
Ἀλληλογραφία.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ. Ξενοφῶντος τοῦ Ὁσίου καὶ τῆς συνοδίας αὐτοῦ, ἀσκησάντων εἰς Ἱεροσόλυμα περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΣΤ' αἰῶνος.

ΙΣΤΟΡΙΑ. 1827. Ἡ Καρτερία κανονοβολεῖ τὸ ἐν Πειραιεῖ μοναστήριον τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος ὑποβοηθοῦσα ἀπόπειραν ἀποβιβασμοῦ.

ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΝΕΣΤΩΤΩΝ

Οὐδέποτε ὑπῆρξε δυσχερεστέρα ἡ θέσις τοῦ μὴ καθημερινοῦ τύπου· διότι οὐδεὶς δύναται νὰ εἰκάσῃ τί τέξεται ἡ αὔριον.

Τὸ δίλημμα ἐὰν «σοβαρῶς ἢ πρὸς τὸ θεαθῆναι» παρασκευάζεται ἡ Ἑλλὰς πρὸς πόλεμον, ὅπερ κατ' ἀρχὰς εἶχον ὑπὸ συζήτησιν οἱ ἐξωτερικοὶ πολιτικοὶ κύκλοι καὶ ὅπερ παραδόξως καὶ ἐν τῇ Ἑλλάδι αὐτῇ εἶχε τοὺς διαφωνοῦντας, ἤδη ἀντικατέστη δι' ἑτέρου διλήμματος: «θὰ ὑποκύψῃ ἢ δὲν θὰ ὑποκύψῃ;»

Καὶ κατὰ μὲν τὴν περίοδον τοῦ πρώτου διλήμματος τὸ κύριον κέντρον τῶν συζητήσεων ἦτο ἐν Ἑλλάδι, οὐδ' ἔλειψαν πολλοὶ φιλοπάτριδες, παρέχοντες ὕλην περὶ τῶν προσπαθειῶν δῆθεν τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως τοῦ νὰ φενακίσῃ τὴν Εὐρώπην ὅτι σοβαρῶς πράττει ὅ,τι πράττει.

Ἀποτέλεσμα τῶν *ἀξιεπαίνων* τούτων προσπαθειῶν ὑπῆρξεν ἡ κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἐκτόξευσις πάντων τῶν σκωμμάτων καὶ πασῶν τῶν εἰρωνειῶν ὅσαι ἐγράφησάν ποτε ἐν τῷ τύπῳ, πρὸς δὲ καὶ ἡ περιφρόνησις πάσης ἐθνικῆς ἐνεργείας.

Μετ' οὐ πολὺ τὰ πράγματα μετέβαλον ὄψιν. Ἡ Εὐρώπη πρώτη ἐπείσθη ὅτι ὄντως σκεπτόμεθα κἄτι νὰ πράξωμεν· αἱ διαδεξάμεναι τὰς εἰρωνείας ὕβρεις, ἀφύπνισαν καὶ τοὺς παρ' ἡμῖν τοσοῦτον μεριμνῶντες *νὰ μὴ γελασθῶσιν* ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεώς των· ἔπαυσαν πλέον αἱ μεταφυσικαὶ προσπάθειαι τοῦ νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν διάνοιαν τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ «ἂν θέλῃ ἢ δὲν θέλῃ, ἂν θὰ κάμῃ ἢ δὲν θὰ κάμῃ τὸν πόλεμον». Μία ἐμορφώθη γνώμη, μία ἐξεπέμφθη φωνή: «Ἡ Ἑλλὰς ὑβρίζεται, ἡ Ἑλλὰς καταδικάζεται διότι..*δὲν ἐγκλημάτισεν*, ἡ Ἑλλὰς πρέπει νὰ ἱκανοποιηθῇ ἢ ν' ἀποθάνῃ.»

*

Τὰς ὕβρεις διεδέξαντο αἱ ἀπειλαί, οὐχὶ ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ, ὅστις, ἂν ἐγνώριζε τὸ συμφέρον του, θὰ ἦτο ὁ κάλλιστος καὶ μόνος φίλος, ἀλλά, ὑφ' ἁπάντων τῶν πεπολιτισμένων ἐθνῶν, πρωταγωνιστούσης τῆς Ἀγγλίας, ἢ μᾶλλον τοῦ τέως πρωθυπουργοῦ της *μαρκησίου Πίγκ*, ὅστις κατὰ τὸν ἐν τῇ «Ἐφημερίδι τῶν Συζητήσεων» γράψαντα Ἕλληνα πολιτευτήν, λυπηρὸν διότι δὲν ἐπρόφθασε ν' ἀπονείμῃ εἰς τὸν ἐν Ἀθήναις πράκτορά του Ῥούμβολδ τὸ παράσημον τοῦ Λουτροῦ, διότι καὶ αὐτός, ὡς ὁ Οὐάϊτ καὶ ὁ Λασσέλ, συνειργάσθη εἰς τὸν θρίαμβον τῆς Ῥωσσίας, ὅστις ἔσται ὁ μόνος καρπὸς τῆς κατὰ τοὺς τελευταίους μῆνας Ἀγγλικῆς πολιτικῆς».

Αἱ πανευρωπαϊκαὶ αὗται ἀπειλαὶ ἐγέννησαν τὸ δίλημμα, περὶ οὗ ἀνωτέρω ἐρρήθη, ἂν θὰ ὑποκύψῃ ἢ οὗ ἡ Κυβέρνησις ἡμῶν εἰς τὰς πραγματικὰς ἀπειλάς.

Ἔκτοτε ὅμως τὸ κέντρον τῶν πρώτων συζητήσεων μετέβαλε θέσιν· ἡμεῖς οἱ τόσον ἐνήμεροι, πλούσιοι καὶ ἐλευθέριοι κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν προπαρασκευῶν, τώρα διατελοῦμεν ἐν πλήρει ἀγνοίᾳ, οὔτ' ἔχομεν δὲ οὔτε δυνάμεθα νὰ μεταδώσωμέν τι· ἐναγωνίως ἀναμένομεν ἐκ Λονδίνου, ἐκ Παρισίων ἢ ἐκ Βιέννης, Χαβάδια τηλεγραφήματα, ὅπως μάθωμεν τί πρὸ ἡμερῶν ἤδη, ἀπεφήνατο ἡ ἡμετέρα Κυβέρνησις.

Καί εἶνε μὲν ἀληθὲς ὅτι συνήθως μετὰ τῶν βεβαίων πληροφοριῶν μανθάνομεν καὶ πολὺ παράδοξα πράγματα, ὡς λ. χ. ἐκ Βιέννης ἐπληροφορήθημεν ὅτι ἐγίναμεν *πειραταί!!*.. ταῦτα ὅμως ἀναβιβάζοντα τὸ πρὸ πολλοῦ ἐκλεῖψαν μειδίαμα εἰς τὰ χείλη μας, δὲν κωλύουσιν ἡμᾶς νὰ πιστεύσωμεν, καὶ τὴν μὴ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως μάλιστα διαψευσθεῖσαν, ἀλλ' ὡς ἀτελῆ μόνον θεωρηθεῖσαν ἐκ Παρισίων δὲ διὰ Λονδίνου ἀφικομένην, τελευταίαν εἴδησιν, ὅτι «ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις» — μὴ ἀναμείνασα, ὡς ἐπιστεύετο, τὴν ἐπίσημον ἐπὶ τοῦ ἑλληνικοῦ ζητήματος γνώμην τοῦ νέου πρωθυπουργοῦ τῆς Ἀγγλίας—«ἀπαντῶσα εἰς τὴν διακοίνωσιν τῶν Δυνάμεων, λέγει ὅτι θεωρεῖ πᾶν τυχὸν παρεμβληθησόμενον πρόσκομμα εἰς τὴν ἐλευθέραν χρησιμοποίησιν τῶν ναυτικῶν Δυνάμεων τῆς Ἑλλάδος ὡς ἀσυμβίβαστον πρὸς τὴν ἀνεξαρτησίαν τοῦ Κράτους καὶ τὰ δικαιώματα τοῦ Στέμματος καὶ ἐπιζήμιον εἰς τὰ συμφέροντα τῆς χώρας, κατ' ἀκολουθίαν θὲ θεωρεῖ ἑαυτὴν ἀπαλλασομένην πάσης εὐθύνης ἐπὶ ἐνδεχομένῳ τινὶ ἀγῶνι».

Ἀλλὰ καὶ νέα διακοίνωσις τῶν Δυνάμεων (ἐχάσαμεν πλέον τὸν ἀριθμὸν) ἐπεδόθη πρὸς τὴν ἡμετέραν κυβέρνησιν ὑπὸ τύπον φίλιον καὶ παραινετικὸν γεγραμμένη. Εἰς ταύτην ἐδόθη ὑπὸ τῆς ἡμετέρας Κυβερνήσεως ταχέως ἀπάντησις.

Σπεῦσον ὦ *Χαβᾶ* νὰ φωτίσῃς ἡμᾶς, τίς ἡ διακοίνωσις καὶ τίς ἡ πρὸς ταύτην ἀπάντησις.

Παρασκευῇ, 24 Ἰανουαρίου 1886.

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ

[Μακεδονία καὶ Ἑλλάς. — Συγχαρητήρια πρὸς τὸν Γλάδστωνα. — Οἱ φανταστικοὶ πειραταί, ἡ ἐπιστολὴ τοῦ κ. Ἰ. Γενναδίου καὶ οἱ ἐν Ἀγγλίᾳ Ἕλληνες. — Ἡ ἐν Ὀδησσῷ Ἑλληνικὴ κοινότης. — Νεκρολογία † Δ. Σταματόπουλος † Π. Χαλκιόπουλος † Μαρία Γεραλοπούλου. — Πατριωτικαὶ εἰσφοραί].

Ἐν τῇ «Ἐφημερίδι» κατεχωρίσθη περισπούδαστος σειρὰ ἄρθρων, δώδεκα τὸν ἀριθμόν, τοῦ κ. *Ἰ. Καλοστύπη*, ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «Μακεδονία καὶ Ἑλλὰς» μὴ γεγραμμένων κατὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν παρ' ἡμῖν τακτικὴν τῆς παρατάξεως λέξεων πομπωδῶν, φράσεων πομπωδεστέρων καὶ περιόδων πομπωδεστάτων, ἀλλὰ περιεχόντων **πράγματα.** Τὸν ἐπίλογον τῶν ἄρθρων τούτων, ἐνῷ, μετὰ τὰς τοσαύτας ἀκριβεῖς καὶ ἀναμφισβητήτους ἱστορικὰς καὶ στατιστικὰς πληροφορίας, ἐπαφίεται ἐλευθέρα τῆς φιλοπάτριδος φαντασίας του ἡ πτῆσις, μεταφέρομεν χάριν τῶν ἀναγνωστῶν ἡμῶν.

«Ποῦ ἦσαν οἱ Βούλγαροι τῆς Μακεδονίας κατὰ τοὺς πέντε αἰῶνας τῆς τουρκικῆς τυραννίας; Ποῦ ποτε ἐφάνησαν εἴτε ὡς ἁρμαρτωλοί, εἴτε ὡς κλέφται, εἴτε ὡς πολεμισταί, εἴτε ὡς ἐκπολιτευταί, εἴτε δι' οἱουδήποτε τρόπου ἐπιδειξάμενοι σημεῖα ἐθνικῆς ζωῆς καὶ ἐθνικῆς συνειδήσεως; Πότε διεμαρτυρήθησαν αὐτοὶ ἐνόπλως, πότε ἐτόλμησαν νἀντιταχθῶσι κατὰ τῆς τυραννίας, πότε κατενίκησαν τοὺς ἑαυτῶν δυνάστας ἢ πότε

ἔπεσον μάρτυρες τῆς ἐλευθερίας ἢ ἐσφάγησαν χάριν τῆς πίστεως καὶ τοῦ ἐθνισμοῦ; Καθ' ἅπασαν τὴν μακρὰν περίοδον τῶν τετρακοσίων ἐτῶν οὐδὲ εἷς Μακεδὼν Βούλγαρος ἠκούσθη ὡς κλέφτης ἢ ἁρματωλός, οὐδὲ χωρίον κἂν βουλγαρικὸν ἐπανέστη ποτέ· οὐδ' ἠκούσθη βουλγαρικὴ ἐν Μακεδονίᾳ θυσία, οὐδ' ἔρρευσεν αἷμα βουλγαρικὸν ὑπὲρ τῆς μακεδονικῆς ἐλευθερίας. Τὰ πάντα ἐν Μακεδονίᾳ ἦσαν ἑλληνικά, τὰ μοναστήρια, αἱ σχολαί, οἱ ἁρματωλοί, αἱ ἐπαναστάσεις, αἱ νῖκαι, αἱ καταστροφαί, ἡ ποίησις, ἡ ἐμπορία, τὸ πᾶν. Τοῦτο πανθομολογούμενον τυγχάνει, τοῦτο μαρτυροῦσιν ὁ Σταθᾶς, ὁ Νίκο-Τσάρας, ὁ Βλαχάβας, ὁ Μπουκουβάλας, ὁ Δίπλας, ὁ Ὀλύμπιος, ὁ Καρατάσσος, ἡ Σεντίνα, ἡ Γαλάτιστα, ἡ Ἁγία Παρασκευή, ὁ Ἄθως, ἡ Κασσάνδρεια, ἡ Νάουσα, ὁ Ὄλυμπος, τὸ Λιτόχωρον. Τὰ περιλαμπῆ ταῦτα τρόπαια ἢ αἱ μαρτυρικαὶ ἑκατόμβαι μόνον ὑπὸ Ἑλλήνων καὶ ὑπὲρ τῆς ἑλληνικῆς ἰδέας ἐτελέσθησαν. Καὶ ἔρχονται βάρβαρα κλαγγαζουσαι ἔπη τυραννικαὶ φυλαί, προβάλλουσαι ἀξιώσεις ἐπὶ τοῦ παρθενικοῦ σώματος τῆς Μακεδονίας! Ἐάν ὑπάρχῃ δικαιοσύνη ὑπὸ τὸν ἥλιον, καὶ ἂν ὑπολείπωνται λείψανα μεγαλοψυχίας εἰς τὰς ἑλληνικὰς καρδίας, οὐδέποτε θὰ μολύνῃ τὴν Ἀμαζόνα τοῦ ἑλληνισμοῦ ἡ στυγερὰ δουλεία τοῦ Σλαύου. Ἡ Μακεδονία εἶνε καὶ ἔσται ἑλληνική, ἐὰν ἡ σύγχρονος γενεὰ διατρανώσῃ τὸν ἀδαμάντινον χαρακτῆρα καὶ τὴν ἀριστόνοιαν καὶ αὐτοθυσίαν τῆς γιγαντοθύμου γενεᾶς τοῦ 1821. Ἡ Μακεδονία δὲν εἶνε καρπὸς ἑτοιμοδώρητος καὶ μόνον τὴν ὀρεξιν ἡμῶν καραδοκῶν, ἵνα πέσῃ ὥριμος εἰς τὸ στόμα ἡμῶν. Ἡ Μακεδονία οὔτε δίδοται, οὔτε λαμβάνεται ἄνευ δεινοῦ, ἀγαστόνου ἀγῶνος. Ἡ διάνοια ἡ ὁδηγήσουσα τὰς ἡνωμένας ἐθνικὰς δυνάμεις πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῆς Μακεδονίας δέον ᾖ ὑψιπόρος καὶ ἀκύμαντος, ἡ δὲ δύναμις, ἥτις θὰ ἐκτελέσῃ τὰ ὑψηλὰ τῆς πρώτης βουλεύματα δέρν νὰ ᾖ λεοντόθυμος καὶ ἀκαταγώνιστος.

«Ἡ Μακεδονία εἶνε ἡ κλεὶς τοῦ ἀνατολικοῦ ζητήματος. Ὁ κύριος τῆς Μακεδονίας εἶνε ὁ ἠθικὸς ἡγεμὼν τῆς Ἀνατολῆς ὁλοκλήρου. Ἐχεῖ ἡ Ἑλλὰς ὀφείλει νὰ ἔχῃ ἀείποτε τὸ βλέμμα καὶ πρὸς τὰ ἐκεῖ πρέπει νὰ κατευθύνηται πᾶς ἐθνικὸς λογισμός. Ἡ *μεγάλη ἰδέα* ἡ τόσῳ θαυμαστῶς διατηρηθεῖσα ἐν μέσῳ τῶν ζοφερῶν δοκιμασιῶν εἴκοσιν αἰώνων, ἐκλάμπει νῦν ἐν ἀπαστραπτούσῃ ἀκτινοβολῇ συσσωματοῦσα τὰς ἐθνικὰς δυνάμεις καὶ προάγουσα τὸ Πανελλήνιον εἰς νέον βίον, εἰς πλήρη ἀνακαίνισιν ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ τῆς ἑλληνικῆς φιλοπατρίας καὶ τῷ δεινῷ χωνευτηρίῳ τῶν ἀγώνων καὶ τῶν θυσιῶν. Διὰ σέ, ὦ ἑρατεινὴ καὶ περίδοξος Μακεδονία, αἱ θυσίαι πᾶσαι, διὰ σὲ οἱ ἀγῶνες, διὰ σὲ ὁ πυριγενὴς ἐνθουσιασμός, ὁ δίκην ἡφαιστείου διασείων τὸν ἑλληνισμόν. Ἡ μήτηρ Ἑλλὰς ἐγρηγορεῖ ἐπὶ σοῦ καὶ ἀφειδὴς σωμάτων καὶ χρήματος θέλει προασπίσει καὶ νῦν καὶ ἐν τῷ μέλλοντι τὴν ἑλληνικὴν ὕπαρξίν σου μέχρι τῆς γλυκερᾶς στιγμῆς, καθ' ἣν ὁ χρυσοφαὴς τῆς ἐλευθερίας ἥλιος θὰ πληρώσῃ τὰ ὄρη καὶ τὰς κοιλάδας σου ἐλευθέρου φωτὸς καὶ ἐναρμονίου ἠχοῦς φαιδρῶν ἐπινικίων ᾀσμάτων. Εἴθε ἡ ποθεινὴ ἐκείνη στιγμὴ νὰ σημάνῃ ταχέως. Εἴθε νὰ ἐπίδωμεν τὸν θρίαμβον τῆς Ἑλλάδος ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις. Εἴθε νὰ δυνηθῶμεν μετ' ὀλίγον νὰ εἴπωμεν, *ὑπῆρξεν* ἡ Μακεδονία δούλη. Ἡ ἕνωσίς σου, ὦ Μακεδονία, εἶνε ὁ ἀραβὼν τοῦ ἐθνικοῦ μεγαλείου».

Πολὺ βεβαίως θὰ ἐξεπλάγη ὁ γηραιὸς Γλάδστων, ὅτε, πλὴν τῶν συγχαρητηρίων καὶ τοῦ προαιωνίως στερεοτύπου ψηφίσματος τοῦ Κρητικοῦ λαοῦ περὶ ἑνώσεως μετὰ τῆς Ἑλλάδος, ἔλαβε καὶ τηλεγραφήματα τῶν ἐν Θεσσαλίᾳ ὀθωμανικῶν κοινοτήτων, καὶ θὰ ἔτριψε βεβαίως τοὺς ὀφθαλμούς, ὅταν κάτωθι τοῦ τηλεγραφήματος τοῦ Δημάρχου Γόννων (Θεσσαλίας) τοῦ ὑπὲρ τῶν Ἑλληνικῶν ἀξιώσεων συνηγοροῦντος, ἀνέγνωσε *Κοτζιᾶ-Ἀρὶφ-Ἀχμέτ*.

Πόσοι Ἀρὶφ καὶ πόσοι Ἀχμὲτ ἐν τῇ Ὀθωμανικῇ Αὐτοκρατορίᾳ θὰ ἐπεθύμουν τὴν φιλικὴν συμβίωσιν τῶν ὁμόρων κρατῶν διὰ τῆς ἀποδόσεως μέρους τῆς ὑπ' αὐτοὺς Ἑλλάδος τοῖς Ἕλλησιν, οἵτινες τόσον ἐκτιμῶσι τὰ ἀναμφισβήτητα αὐτῶν προτερήματα, ἂν ἄφινον αἱ ῥᾳδιουργίαι τῶν *σλάβων* καὶ *φράγκων*, οἵτινες ἐπιθυμοῦσι τὴν παντελῆ αὐτῶν ἐξόντωσιν!...

Πιστεύομεν ὅτι ἐνδομύχως θὰ ὁμολογήσωσι τὴν ὀρθότητα τῶν σκέψεών μας οἱ Ὀθωμανοὶ ἢ ἐν Ὀθωμανικῇ ὑπηρεσίᾳ ἀναγνῶσται ἡμῶν.

Ὁ ἐν Λονδίνῳ κ. *Ἰωάννης Γεννάδιος*, ὁ πάνυ ἐπαξίως κατ' αὐτὰς προαχθεὶς εἰς πρόσεδρον ὑπουργόν, δι' ἐπιστολῆς του πρὸς τὸν «Χρόνον» τοῦ Λονδίνου, μετὰ δυνάμεως γεγραμμένης, ἀνῆρεσε τὰ περὶ διαταγῶν δηθεν τῆς Κυβερνήσεως ἡμῶν, ὅπως ὁ στόλος ζητήσῃ τὸ μέλλον αὐτοῦκαὶ τὴν δόξαν εἰς τὸ πειρατικὸν στάδιον. Ἡ ἀναίρεσις αὕτη ἔδει νὰ γίνῃ οὐχὶ βεβαίως χάριν τῆς σημασίας τοῦ πράγματος—ἐκτάκτως γελοίου καὶ ὡς τοιούτου γενικῶς χαρακτηρισθέντος—ἀλλὰ χάριν τῶν ἀπειραρίθμων ἀναγνωστῶν τοῦ τεραστίου «Χρόνου» ὅστις, προκειμένου μάλιστα περὶ Ἑλλάδος, δὲν ἀπαξιοῖ νὰ δέχηται καὶ τὰς τερατωδεστάτας τῶν εἰδήσεων καὶ τῶν συκοφαντιῶν·

Τὴν δικαίαν ἀγανάκτησιν τοῦ ἐν Λονδίνῳ ἐπιτετραμμένου ἡμῶν συνεμερίσθη καὶ ἅπασα ἡ ἐκεῖσε ἀξιότιμος ἑλληνικὴ κοινότης, ἡ ὄντως τιμῶσα τὴν Ἑλλάδα διὰ τὴν διακεκριμένην θέσιν ἣν κατώρθωσεν ἐν τῇ μεγαλοπόλει ταύτῃ νὰ καταλάβῃ.

Πολὺ θὰ ὑπερηφανεύοντο οἱ ἐν διαφόροις κέντροις τοῦ ἐν ξέναις ἐπικρατείαις Ἑλληνισμοῦ, ἂν ἐγνώριζον πόσον συγκινεῖ ἡμᾶς, τοὺς ἐν τῇ Πατρίδι ζῶντας, πᾶσα πρᾶξις αὐτῶν ἐθνωφελής, ἢ δι' ἐθνικῶν ἀναμνήσεων συνδεομένη. Οὕτως, ἐγκαρδίως πάντες συνεχάρησαν τὴν ἐν Ὀδησσῷ ἑλληνικὴν κοινότητα, ἀνακαινίσασαν καὶ καλλωπίσασαν διὰ δαπάνης δώδεκα καὶ ἐπέκεινα χιλιάδων ρουβλίων τὸν γεραρὸν ναὸν τῆς Ἁγίας Τριάδος, ἔνθα ἐπὶ πεντηκονταετίαν ἀνεπαύετο τὸ ἱερὸν λείψανον τοῦ πατριάρχου Γρηγορίου τοῦ Ε'. Τὴν πρωτοβουλίαν ἔλαβεν ὁ φιλόπατρις πρωτοπρεσβύτερος Ἄγγελος Πεφάνης, ἐπαξίως ἀντιπροσωπεύων ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ τὸν ἑλληνικὸν κλῆρον καὶ ὑποτρέφων διὰ τῆς διδασκαλίας καὶ τοῦ παραδείγματός του τὴν εὐσέβειαν καὶ τὴν φιλογένειαν, ἐκδοὺς δὲ πρὸ μικροῦ ἑρμηνείαν τῆς λειτουργίας Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, μεγάλως ἐπαινεθεῖσαν παρὰ τῶν ῥώσων θεολόγων.

Κατὰ τὴν ἑβδομάδα ταύτην ἀπεβίωσαν: Ὁ πλήρης μέλλοντος νέος *Δ. Ἰ. Σταματόπουλος* ὑπηρετῶν εἰς τὸν στρατὸν καίτοι ἦτο μόνον στήριγμα τῆς οἰκογενείας του

Ὁ γηραιὸς Β. ἐπίτροπος τοῦ Ἐλεγκτικοῦ συνεδρίου *Παναγιώτης Χαλκιόπουλος* χρηματίσας ὑπουργός, πληρεξούσιος, βουλευτής, ἐπίτροπος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἀρχαῖος δημοσιογράφος, πρὸ παντὸς δὲ ἔντιμος, ἀκέραιος καὶ πολυμαθὴς ἀνήρ.

Ἐπίσης ἀπεβίωσεν ἡμερῶν πλήρης ἀλλ' ἀκμαία ἔτι τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν ἡ σεβαστὴ κυρία *Μαρία Κ. Γεραλοπούλου*, ἀνήκουσα εἰς τὴν γενεὰν τοῦ καλοῦ ἐκείνου τύπου τῶν Ἑλληνίδων δεσποινῶν, ὅστις ἐκλείπει ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ.

— Πενελλήνιοι δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν αἱ εἰς τὸ Πατρωτικὸν δάνειον ἐγγραφαί. Ἐν Ἀθήναις ἐνεγράφη ἡ Ἐπιτροπὴ τοῦ Ἐθνικοῦ στόλου δι' 160 χιλιάδας μετοχάς, ὁ κ. Συγγρὸς διὰ 2 χιλιάδας. Ἐν τῷ νομῷ Κυκλάδων κατὰ τὴν ἑβδομάδα ταύτην αἱ ἐγγραφαὶ ὑπερέβησαν τὸ ποσὸν τῶν 1,600 μετοχῶν. Εἰς τὸ τελωνεῖον Πειραιῶς ἐντὸς μιᾶς ἡμέρας ἐνεγράφησαν διὰ 1,000, ὁ δὲ δῆμος ἐνεγράφη διὰ 10,000. Ἐντὸς ὀλιγίστου διαστήματος ἐνεγράφησαν ἐν Βόλῳ διὰ 1,000 μετοχάς, ἐπίσης ἐν Πάτραις διὰ 2500, ἐν Πύργῳ Ἠλείας διὰ 500 καὶ εἰς τὸ μικρὸν δὲ Λαύριον διὰ 700 μετοχάς. Πολλοὶ ἐνεγράφησαν κατ' αὐτὰς καὶ ἐν Σάμῳ, Ῥόδῳ καὶ ἐν Κύπρῳ, ἐν τῇ πρωτευούσῃ μέχρι τοῦδε Ἀλεξανδρείᾳ διὰ 18,000, ἐν Μενούθῃ διὰ 1518, ἐν Μανσούρᾳ, ἐν Τάντα διὰ 4310, ἐν Τεργέστῃ ἐνεγράφησαν διὰ 6233· τέλος ἐν Σμύρνῃ δι' 750 μετοχάς.

— Δύο μεγάλας προσφορὰς δυναμέθα νὰ ἀναγγείλωμεν κατὰ τὴν ἑβδομάδα ταύτην τὴν τοῦ κ. Π. Γ. Ἀρκουδάρη καταθέσαντος ὑπὲρ τῶν ἐθνικῶν ἀναγκῶν 10,000 δραχ. καὶ τὴν τοῦ κ. Μ. Κατσίμπαλη ἐκ δραχμῶν 100,000, ἐξ ὧν 50 χιλιάδας ὑπόσχεται εἰς τὸν πρῶτον, ὅστις ἤθελεν ἐμπήξει σημαίαν εἰς τὰς ἐπάλξεις τῆς Θεσσαλονίκης, 50,000 δὲ ἄλλας εἰς τὸν πρῶτον, ὅστις ἤθελε πυρπολήσει τουρκικὸν πλοῖον.

ΣΚΗΝΑΙ ΤΗΣ ΕΡΗΜΟΥ

ΤΟ Δ' ΚΑΙΩΜΑ ΤΟΥ ΕΒΔΕΔΕΦΟΥ

(Ἠθη Βεδουίνων).

Α'.

Ὁ Σεὶχ-Μορουβὰχ ἦτο ἀρχηγὸς τῶν Σιμλάν, μικρᾶς ὑποδιαιρέσεως τῆς περιωνύμου φυλῆς τῶν Ἀνιζέ. Οἱ Ἀνιζὲ ἐνσκηνοῦσιν ἰδίᾳ ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ Εὐφράτου, εἶναι δὲ οἱ πολεμικώτεροι Βεδουῖνοι τῆς Μεσοποταμίας· ἀπειράκις ἀντέστησαν πρὸς τακτικὸν στρατὸν καὶ πολλάκις ἐξῆλθον νικηφόροι. Εἷς μίαν ὅμως τοιαύτην συμπλοκήν, ὁ Σεὶχης οὗτος ἀπώλεσε τὴν περιουσίαν του ἅμα δὲ καὶ τὴν ἀρχηγίαν! Ἐγένετο δὲ τόσον πένης, ὥστε ἐστερεῖτο καὶ φορβάδος, ἥτις ὁμολογουμένως εἶναι ἡ ψυχὴ τοῦ Βεδουΐνου· ἀλλ' ἡ σκληρὰ αὕτη στέρησις δὲν ἐδυνήθη νὰ τῷ ἀφαιρέσῃ καὶ τὸν τίτλον τοῦ Σεΐχου, τὸν ὁποῖον ἐξηκολούθουν νὰ δίδωσιν αὐτῷ ἐκ συγκαταβάσεως οἱ Σιμλάν.

Ὁ Σεὶχ-Μορουβὰχ ἔχαιρε φήμην ἀνδρείου πολεμιστοῦ καὶ φιλάρπαγος πλεονέκτου. Ἐψιθυρίζετο μάλιστα ἀπό τινος, ὅτι τὸν ἔβλεπον ἐνίοτε περὶ τὴν χαραυγὴν νὰ ἐπανέρχηται μακρόθεν, παρακολουθούμενος ἀπὸ δύο γηραιοὺς συντρόφους του, καί τοι δὲ ἡγνοεῖτο πόθεν, ἐνοεῖτο ὅμως ὅτι ἐπέστρεφον ἐκ διαρπαγῆς τινός, διότι βαθμηδὸν ὁ Σεὶχ-Μορουβὰχ ἐπλήρωσε τὰ χρέη του, ἔζη ἀνετώτερον καὶ ἐφαίνετο ἔχων μεγάλας περὶ τοῦ μέλλοντός του ἐλπίδας. Ὅταν δ' ἀνησυχῶν ἐπὶ τούτῳ ὁδιαβεξάμενος αὐτὸν Σεΐχης τὸν ἠρώτησε μίαν ἡμέραν: Ποῦ ἦσουν χθές, Μορουβάχ; οὗτος ἀπήντησεν ἀταράχως:

— Σ' τὰ ζαρκάδια! Τὰ φυλάξαμε 'ς τὴ *Δλεζίρα*[1] μὲ τὸν Σελμὰν καὶ τὸν Φεγιάδ, ἀλλὰ δὲν ἐφάνησαν.

Τὸ ὄνομα *Μορουβὰχ* σημαίνει ἀραβιστὶ *λιγνιστῆρα*. Οἱ Βεδουῖνοι δίδουσιν ἐνίοτε εἰς τὸ νεογνὸν τὸ ὄνομα τοῦ πρώτου ἀντικειμένου, ὅπερ θὰ συντύχωσι μετὰ τὸν τοκετόν. Οὕτω δὲ τινὲς ὀνομάζονται: *Σάρωθρον, Ξύλον, Σχοινίον, Ἄκανθα, Ὑπόδημα*, χωρὶς τὸ ὄνομα νὰ ἐμφαίνῃ ἰδιόν τι τοῦ ἀτόμου. Εἰς τὴν περίστασιν ὅμως ταύτην τὸ ὄνομα ἀνταπεκρίνετο πρὸς τὸν φέροντα, διότι φαίνεται ὅτι ὁ Μορουβὰχ ἐλίχνιζε τὰ βαλλάντια ἀπὸ τοὺς ὁδοιπόρους ὅπως τὸν σῖτον ἀπὸ τὸ ἄχυρον· οὐδέποτε τοὐλάχιστον τὸν εἶδαν νὰ κομίσῃ ἀποσκευάς, ἐνδύματα ἢ πρόβατα, ἐκ τῶν ὁποίων ἐδικαιοῦτο νὰ τῷ ζητήσῃ ὁ Σεΐχης τὸ πέμπτον. Ἀνεχώρει πάντοτε εὔζωνος καὶ πάντοτε ἐπανήρχετο ἐλαφρότερος.

Τὸ βέβαιον ὅμως εἶναι ὅτι μετ' ὀλίγας ἡμέρας παρουσιάζετο μὲ χρήματα, καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον χρυσᾶ, ἐπειδὴ δὲ ἡ κιβδηλοποιία δὲν εἶχεν ἀκόμη εἰσχωρήσει καὶ εἰς τοὺς νομαδικοὺς ἀνθρώπους, διὰ τοῦτο ἀναγκαζόμεθα καὶ ἡμεῖς νὰ δώσωμεν πίστιν εἰς τοὺς κακολόγους ἐκείνους ψιθυρισμούς.

[1] Ἔρημος.

Ὁ Σεὶχ-Μορουβὰχ βαθμηδὸν ἀπέκτησε δύο φορβάδας, τέσσαρας καμήλους καὶ εἰκοσιτρία πρόβατα, ἅτινα προστιθέμενα εἰς τὴν πρωτότοκον θυγατέρα του Χάζναν, τὴν ὁποίαν ἡτοίμαζε δι' ὑπανδρείαν ἀπετέλουν ὁλόκληρον θησαυρόν, ἂν καί, κατὰ τὸν ἀνεψιόν του Σαὶτ ἐμπὶν Μαχμούτ, ἡ Χάζνα μόνη ἦτο ὁ μεγαλείτερος τοῦ κόσμου θησαυρὸς ἀφοῦ καὶ τὸ ὄνομά της τὸ ἐμαρτύρει.[1]

Ὁ ἐξάδελφός της, Σαὶδ ἐμπὶν Μαχμούτ, ἦτο ὀρφανὸς καὶ πτωχός. Εἶχε μορφὴν λίαν συμπαθῆ, οἱ δὲ χαρίεντες μαῦροι βόστρυχοί του ἔπιπτον ὡς κροσσοὶ μεταξὺς ἐπὶ τοῦ σιτόχρου τραχήλου του. Εἰκοσιτριετὴς τὴν ἡλικίαν, ἦτο χαρακτὴρ ἠπίου καὶ ἔτρεμεν ἐνώπιον τοῦ φοβεροῦ θείου του, εἰς τοῦ ὁποίου τὴν σκηνὴν ὑπηρέτει, περιποιούμενος τοὺς ξένους καὶ παρασκευάζων τὸν καφέ. Ὡς ἀμοιβὴν τῆς ὑπηρεσίας του εἶχεν ἕνα κιθῶνα ποδήρη ἐτησίως, ἓν βαμβακερὸν μανδύλιον ὡς κάλυμμα τῆς κεφαλῆς, τὴν τροφήν του καὶ τὴν μυχίαν ἡδονὴν ὅτι εὑρίσκετο πλησίον τῆς ἐξαδέλφης του Χάζνας. Ἡ χαρά του ἦτο νὰ προσέρχωνται ξένοι εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ θείου του, διότι εὑρίσκων τότε εὐλογοφανῆ αἰτίαν, μετέβαινεν εἰς τὸ ὄπισθεν μέρος τῆς σκηνῆς—εἰς τὴν γυναικωνῖτιν—ὁπόθεν ἐλάμβανε δράκα καφὲ ἀπὸ τὰς χεῖρας τῆς Χάζνας. Τότε ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τῶν φλογοβόλων βλεμμάτων της ἠσθάνετο τὴν καρδίαν του ἀναλυομένην, ὅπως τὸ πεπηγὸς ἀλειμμα ἀπὸ τὸ ἐπ' αὐτοῦ ἀνημμένον φωτίλιον.

Πολλάκις εὕρισκε διαφόρους αἰτίας ἐν τῇ ἀπουσίᾳ τοῦ θείου του Μορουβὰχ καὶ ἐπὶ τῇ προφάσει ὅτι βοηθεῖ εἰς τὸ μαγείρευμα τὴν μητέρα τῆς Χάζνας, ἐπωφελεῖτο νὰ βλέπῃ τὸ ῥαδινὸν τῆς κόρης ἀνάστημα ἀκκιζόμενον ὑπὸ τὴν εὐρύπτυχον καὶ ἐρυθρὰν, ὡς ἡ μήκων, ἐσθῆτά της.

Ὅτε ἠναγκάζετο νὰ μεταβῇ εἰς πλησιόχωρον κώμην πρὸς ἀγορὰν φοινίκων ἢ καφέ, μετέβαινε τρέχων καὶ ἐπανήρχετο πετῶν. Μακρὰν τῆς Χάζνας τῷ ἔλειπε τὸ πᾶν. Ἦτο σκιὰ ἄνευ σώματος. Φύσει ὀνειροπόλος, ἠρέσκετο πολὺ εἰς τὰς ποιήσεις τῶν δερβίσσων καὶ τῶν πλανήτων ποιητῶν. Ποσάκις διὰ ν' ἀκούσῃ ἓν τετράστιχον ἐμοίρασε τοὺς φοίνικας καὶ τὸ ψωμίον τοῦ γεύματός του μὲ παροδίτην μολλάν;!

Καὶ προσεῖχε καὶ τὰ ἐμάνθανε καὶ τὰ ἀπεστήθιζεν αὐτὰ τὰ τετράστιχα.

Μίαν ἑσπέραν ὁδοιπόρος οὐλεμᾶς κατῆλθεν ὅπως ξενισθῇ εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Μορουβάχ. Μετὰ τὸ δεῖπνον συνηθροίσθη περὶ τὸν οὐλεμᾶν ἡ περίεργος τῶν γειτόνων σκηνιτῶν ὁμήγυρις ἄπληστος νὰ μάθῃ εἴτε ἱστορικὰ γεγονότα εἴτε σύγχρονα νέα. Ὁ κατὰ τὴν ἑσπέραν ἐκείνην ὁμιλήσας οὐλεμᾶς κατέθελξε τὴν ὁμήγυριν. Τέλος ἤρξατο μεταφράζων στίχους τοῦ Πέρσου ποιητοῦ Σααδῆ. Οἱ παρεστῶτες ἦσαν ὅλοι προσηλωμένοι εἰς τοὺς λόγους του, κρεμασμένοι, οὕτως εἰπεῖν, εἰς τὰ χείλη του. Παρὰ τὴν γωνίαν ἐκεῖ, ὁ Σαὶτ προητοίμαζε βραδέως τὸν καφὲν χωρὶς νὰ χάσῃ οὐδὲ λέξιν. Ὅτε ὁ οὐλεμᾶς μετέφραζε τὸ δίστιχον τοῦ Σααδῆ ἐν ᾧ λέγει: «Τόσον πλησίον σου ἀλλὰ καὶ τόσον μακράν σου ὅπως ἡ κάμηλος ἡ φορτωμένη ἀσκοὺς ὕδατος καὶ ἀποθνήσκουσα τῆς δίψης, ἐν τῇ ἐρήμῳ!»

ὁ Σαὶτ ἀντὶ τοῦ ὑπέρου, τὸν ὁποῖον ἐζήτει ὅπως κοπανίσῃ τὸν ἐντὸς τοῦ λιθίνου ἰγδίου πεφρυγμένον καφέ, ἔλαβε πεπυρακτωμένον πρέμνον, μὲ τὸ ὁποῖον ἔκαυσε καιρίως τὴν παλάμην του. Ἀλλ' ἐπειδὴ οὐδεὶς τὸν εἶδεν, ἔσχε τὴν σπαρτιατικὴν καρτερίαν νὰ κρύψῃ εἰς ὅλους τὸν πόνον του.

Αὐτὰ συνέβαινον περὶ τὰ τέλη τοῦ φθινοπώρου. Ὅταν ἦλθεν ὁ χειμὼν καὶ τὰ ὕδατα τοῦ Εὐφράτου ηὔξανον, συνηύξανε μετ' αὐτῶν καὶ ὁ πρὸς τὴν Χάζναν ἔρως τοῦ Σαίτ. Μολονότι δὲ ἦτο φύσει δειλός, καὶκρυψίνους, ὁ ἔρως του ὅμως κατέστησεν αὐτὸν ἀρκούντως θαρραλέον καὶ ἐκμυστηρευτικόν, ὥστε νὰ ῥιψοκινδυνήσῃ μίαν ἡμέραν καὶ νὰ εἴπῃ ἐν τῇ συνομιλίᾳ πρὸς τὸν σύντροφον τοῦ θείου του τὸν Χαπίπ:

— Ὅταν ὁ θεῖός μου μὲ δώσῃ τὴν Χάζναν....

— Τί εἶπες; τὸν διέκοψεν ἀποτόμως ὁ Χαπίπ. Γιὰ τὴ μούρη σου θαρρεῖς πὼς τὴν ἔχει ὁ Σέχης τὴν κόρη του; Ὄχι! Ὄχ! Καὶ πόσα ἔχεις νὰ τὸν δώσῃς γιὰ προῖκα! Ἡ σ' ἀπέρασε ἀπ' τὸ νοῦ, πῶς τάχα γιατὶ εἶσαι ἀνεψιός του;

— Βέβαια... εἶναι δίκηο μου... ἐτονθόρισε δειλῶς ὁ Σαίτ.

— Χμ! τί δίκηο καὶ κολοκύθια; Ὁ Σεὶχ-Μορουβὰχ δὲν τὰ πέρνει τέτσια. Γυρεύει χίλια πενταπόσια μπεσλίκια γιὰ τὴν Χάζνα του· τ' ἄκουες; Ὄχι... Ὁ Φερμὰν ἔμπι Ἀμπὶτ τὸν ἐμήνυσε πρόχθὲς πῶς τὸν δίνει χίλια καὶ πάλιν δὲν ἔξερξεν.

Εἰς τὸ ἄκουσμα αὐτὸ ὁ Σαὶτ ἔχυσε περισσότερα δάκρυα παρ' ὅσα δὲν ἔχυνε καθαρίζων δύο ὁκάδας κρομμύων πηδῶν τὴν μητέρα τῆς Χάζνας. Ἐγνώριζε καλῶς καὶ τὸν θεῖόν του καὶ τὴν ἀτομικήν του πτωχείαν.

Ποικίλοι λογισμοὶ διήρχοντο τὸν νοῦν του, ἐψιθύριζε δὲ ἐνίοτε κατ' ἰδίαν παραληρῶν: «Δίκηο μου εἶναι· μὰ δίκηο μου δὲν εἶναι;» καὶ ὅταν τὸν ἠρώτων ἂν θὰ μεταβῇ νὰ συναξῇ φρύγανα, αὐτὸς ἀφηρημένος ἀπήντα:

«Ὁ Φερμὰν ἀπὸ ποῦ καὶ ὡς ποῦ; Ἀπ' ἐκείνης μάλιστα τῆς ἡμέρας παρετηρήθη ὅτι ὁ ὀνομαστὸς καφὲς τῆς σκηνῆς τοῦ Σεὶχ-Μορουβὰχ μετεβλήθη εἰς αὐτόχρημα καστανόζωμον. Ἐσκέπτετο νὰ βολιδοσκοπήσῃ αὐτὴν τὴν Χάζναν, ἀλλὰ δὲν εὑρίσκε κατάλληλον τόπον, ὅταν δὲ πλαγίως μίαν ἡμέραν ἔκαμεν ὑπαινιγμόν τινα πρὸς αὐτὴν περὶ τοῦ Φερμάν, μὲ λύπην του παρετήρησεν ὅτι εἰς τὸ ὄνομα τοῦτο αὐτὴ ἐμειδίασε καὶ τὸν ἠρώτησε μάλιστα ἐὰν πράγματι ὁ Φερμὰν εἶναι τόσον πλούσιος ὅσον τὸν λέγουν.

Ὡς βλέπετε, αἱ γυναῖκες τῆς ἐρήμου δὲν διαφέρουσιν ἀπὸ τὰς γυναῖκας τῶν πόλεων. Ἀγαποῦν τὸν ἔρωτα, ἀλλὰ τὸν θέλουν νὰ ἦναι καὶ χρυσοῦς. Νὰ δύναται τοὐλάχιστον νὰ σύρῃ ὀπισθέν του καὶ μι-

[1] Χάζνα=θησαυρός.

ρὸν κιβώτιον ἐν ᾧ νὰ ἐμπεριέχωνται δακτύλια, ἐνώτια, βραχιόνια, καὶ ψέλλια, ἔστωσαν καὶ μόνον διὰ νὰ περιβάλλωσι τοὺς πόδας περὶ τὸν ἀστράγαλον. Ἀφοῦ τινες μάλιστα τῶν γυναικῶν τῆς ἐρήμου, φέρουσιν εἰς τοὺς πόδας των ψέλλια χρυσᾶ, ὧν ἕκαστον ἀζίζει ὑπὲρ τὰ χίλια φράγκα.

Μεθ' ὅλα ὅμως αὐτά, ὁ Σαΐτ δὲν ἀπηλπίζετο. Καὶ ποῖος ἐρωτευμένος ἀπελπίζεται; Ἀπετόλμησε μάλιστα νὰ μεταβῇ μίαν ἡμέραν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Μολλᾶ Χουσεὶν γηραιοῦ φίλου τοῦ πατρός του, φημιζομένου ὡς παγγνώστου παρὰ τοῖς Ἀνιζέ, πρὸς ὃν ἐκμυστηρευθείς τὸν πόνον του, τὸν ἠρώτησεν ὡς ἂν αὐτὸς ἦτο ἡ Πυθία τῆς φυλῆς, ἐὰν ἡ Χάζνα ἀνῆκεν εἰς τὸν Φερμὰν ἢ εἰς αὐτόν.

— Εἶναι κόρη τοῦ θείου σου, εἶσαι ὁ στενώτερος συγγενής της, ὥστε κανεὶς δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ τὴν ἐγγίσῃ χωρὶς τὴν θέλησίν σου. Εἶναι δίκηο σου, εἶναι δική σου, ἀπήντησεν ἀποφθεγματικῶς ἡ Πυθία τῶν Ἀνιζέ. Μετὰ τὴν ἀπάντησιν ταύτην ὁ καρὲς τῆς σκηνῆς τοῦ Σεὶχ-Μορουβὰχ ἐγένετο νοστιμώτερος καὶ ἀρωματικώτερος παρὰ πρότερον.

Τὰ πράγματα εὑρίσκοντο εἰς αὐτὴν τὴν θέσιν ὅταν ἐσπέραν τινὰ ὁ Σεὶχ Μορουβὰχ ἐπιστρέφων ἔξωθεν ἅμα ἀφιπτεύσας εἶπεν εἰς τὸν ἀνεψιόν του Σαΐτ ἐμπὶν Μαχμούτ:

— Ἀπόψε νὰ σφάξτε ἓν ἀρνὶ ἔχουμε τοὺς δημογέροντας τραπέζι, ἑτοίμασε ἄχυρο καὶ κριθάρι γιὰ τὰ ζῷά των. Ἔχε καὶ τὰ ἱμπρίκια γεμάτα νερό. Νὰ σὲ ἰδῶ· καὶ εἰσῆλθεν ἀπὸ τὸ ὄπισθεν μέρος τῆς σκηνῆς εἰς τὴν γυναικωνῖτιν.

Ἐνῷ πάντοτε τὴν τοιαύτην διαταγὴν ἐξετέλει εὐδιαθέτως ὁ Σαΐτ, παραδόξως πως τὴν ἐσπέραν ἐκείνην διὰ τῆς βίας, οὕτως εἰπεῖν, προητοίμαζε τὰ διαταχθέντα. Τὸ συμπαθὲς τῆς φυσιογνωμίας του ἀντικατέστησε κατήφεια. Οἱ διαυγεῖς καὶ ἐκφραστικοὶ ὀφθαλμοί του ἐφαίνοντο τεθολωμένοι ὡς ἀστέρες, πρὸ τῶν ὁποίων διέρχονται νεφύδρια· κακὴ προαίσθησις κατεσπάραττε τὴν καρδίαν του.

Οὐχὶ μὲ τὴν συνήθη προθυμίαν ἔσπευσε νὰ κρατήσῃ τὸν χαλινὸν τοῦ ἵππου ὃν ἵππευεν ὁ σκυθρωπὸς Σεὶχης τῶν Σιμλὰν παρακολουθούμενος ἀπὸ δεκάδα ἑτέρων ἱππέων, ἐνῷ ὁ Σεὶχ-Μορουβάχ, ἐξωθεν τῆς σκηνῆς του ἱστάμενος, ἐνηγκαλίζετο καὶ ἠσπάζετο τοὺς ξένους του ὡς εἰ πρὸ ἐτῶν δὲν τοὺς εἶχεν ἰδεῖ.

Μετὰ τὴν διάμειψιν τῶν χαιρετισμῶν καὶ τῶν φιλοφρονήσεων, αἵτινες εἶναι τόσον ὑπερβολικαὶ καὶ ὀπισθοβουλικαί, ὥστε πρὸ αὐτῶν θὰ ὠχρία καὶ ὁ τεχνικώτερος διπλωμάτης τῆς Εὐρώπης, ὁ μὲν Σεὶχης τῆς φυλῆς ἔλαβε θέσιν ἐν τῷ κέντρῳ στρέφων τὰ νῶτα πρὸς τὴν πολύχρωμον ψίαθον τὴν χωρίζουσαν τὴν γυναικωνῖτιν, οἱ δὲ λοιποὶ ἐκαθέσθησαν ἐπὶ τῶν κνημῶν των, ὀκλαδὸν τοποθετηθέντες ἑκατέρωθεν τοῦ ἀρχηγοῦ, ἔθηκαν ἐνώπιον αὐτῶν τὰς μακρὰς καπνοθήκας των, ἐπλήρωσαν τὰς βραχείας των πίπας καὶ ἤρχισαν καπνίζοντες.

Εἶχέ τι τὸ ἐπιβλητικὸν ἡ νομαδικὴ ἐκείνη ὁμήγυρις, ἔχουσα ὡς φάντασμα τὴν μαύρην σκηνήν, φωτιζομένη ἀπὸ τὸ λυκόφως τοῦ δύοντος ἡλίου, ἐνῷ παρέκειτο ἡ σπινθηρίζουσα πυρά, ἐν ᾗ ἐφρύγετο ὁ καφές, ἀνεζωπυροῦτο ὑπὸ νέου πρέμνου, τὸ ὁποῖον ἅμα παῦσαν νὰ φλογοβολῇ, ἀντικαθίστα ἀμέσως δι' ἑτέρου ὁ παρ' αὐτὴν καθήμενος Σαΐτ. Καὶ αἱ φυσιογνωμίαι ἐκεῖναι, τὰ πατριαρχικὰ ἐκεῖνα γένεια, ὑπὸ τὰ ὁποῖα μυρία ἐκρύπτοντο ἁμαρτήματα, οἱ ὀξεῖς ἐκεῖνοι ὀφθαλμοί, οἱ ἐκτοξεύοντες τὴν νοημοσύνην λεύγας ὅλας μακράν, αἱ ἀέτειοι ῥῖνες, αἱ προδίδουσαι τὴν καρτερίαν καὶ τὸ θάρρος, αἱ ἐπιμήκεις τέλος φυσιογνωμίαι, ἐν αἷς ἀλληλοδιαδόχως ἐνωπτρίζετο ἡ εὐφυΐα καὶ ἡ πανουργία;...

— Ἐφέτος, μασιαλλά! καλὸ χορτάρι! εἶπε πρῶτος ὁ Σεὶχης. Ἐγὼ λέγω νὰ στείλουμε τὰ πρόβατά μας στὴν ἔρημο Ἔ!; τί λές, Μορουβάχ;

— Ἐγώ, Σεὶχη μου, τί ἔχω καὶ τί νὰ στείλω!

— Ἔ! γιατί; ἐκεῖνα ποὺ ἔχεις· ὁ Θεὸς εἶναι μακρόθυμος, μπορεῖ νὰ σοῦ στείλῃ καὶ ἄλλα.—Ἔ! τί λέτε ἡ ὁμήγυρις;

— Ναί, μάλιστα· ἀπεκρίθησαν ὅλοι δι' ἑνὸς στόματος.

— Ἐμεῖς μάλιστα μὲ τοὺς γέροντας ἀπ' ἐδῶ, ἴσα ἴσα ἤρθαμε γιὰ νὰ σοῦ τὰ περισσεύσουμε. Ἔ;

— Σωστό, ὑπέλαβεν ἡ ὁμήγυρις, ἀλλ' εἰς αὐτῶν διακόψας, εἶπεν:

— Ἔχουμε ἀκόμη καιρό, Σέχη μου, αὐτὰ τὰ λέμε μετὰ τὴν προσευχήν.

— Ἀκόμη καλλίτερα, εἶπεν ὁ Σεὶχης.

Ἀφοῦ δὲ εἰς ἕνα ἕκαστον προσεφέρθη κυάθιον, περιέχον δύο μόνον ῥοφήματα πικροῦ καφέ, ὅστις δίδεται διὰ νὰ κεντήσῃ τὴν ὄρεξιν, ἔπλυναν κατὰ σειρὰν τὰς χεῖράς των· ἐκάθησαν κυκλοτερῶς περὶ τετράγωνον τάπητα, ἐφ' οὗ ἐτέθησαν τρύβλοι ἐξ ὀρειχάλκου, ὧν ἕκαστος ἐμπεριεῖχε κρέας καὶ ζωμὸν κρομμύου, ἐνῷ ἐν τῷ κέντρῳ ὑψοῦτο στιλπνὴ πυραμὶς ὀρύζης, ἥτις ἕνεκα τῆς ἐπισημότητος ὤφειλε νὰ ἦναι τόσον ὑψηλή, ὥστε οἱ ἀπέναντι καθήμενοι νὰ μὴ βλέπωσιν ἀλλήλων τὰ πρόσωπα.

— Καὶ ἦτο πράγματι τοιαύτη, τοῦτο δὲ θὰ σᾶς διεβεβαίου καὶ αὐτὸς ὁ Σουλεϊμάν, ὅστις ἦτο ὁ γίγας τῆς ὁμηγύρεως, καὶ ὁ ὁποῖος δὲν ἔβλεπε τὸν ἀπέναντί του Χασάν.

Ἔφαγαν μὲ τὰς χεῖρας, ἐδόξασαν τὸν Θεὸν μὲ τὸ στόμα καὶ ἀπέπλυναν κατόπιν ἀμφότερα. Τρεῖς παραπληρωματικοὶ ὑπηρέται ἐν ῥοπῇ ὀφθαλμοῦ ἐνώσαντες τὰς ἄκρας τοῦ τάπητος ἐσήκωσαν διὰ μιᾶς τὴν τράπεζαν.

— Τὸν ναργιλλὲ τοῦ Σεὶχη, ἐφώνησεν ὁ Μορουβάχ, ὅστις κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ φαγητοῦ ἵστατο ὄρθιος ἐπιβλέπων καὶ βιάζων νὰ φάγουν ὅλοι.

— Ἕτοιμο, ἀντεῖπεν ὁ Σαΐτ, ὅστις καὶ ἐπλησίασε κομίζων αὐτόν.

— Πήγαινε νὰ φᾷς, Σαΐτ, μὲ τὰ παιδιά, εἶπεν ὁ Μορουβάχ, ἐννοῶν τοὺς ὑπηρέτας τῶν ξένων.

— Ἐγὼ ἔφαγα!

Ἐψεύδετο· ἡ περιεργία κατεβίβρωσκε τὰ σπλάγχνα του. Ἐβάδισε πρὸς τὴν πυρὰν καὶ καθήσας παρ' αὐτῇ τὴν ἀνερρίπιζεν ἔχων τεταμένα τὰ ὦτά του πρὸς τὸ συνέδριον.

—Ἔ! Μορουβάχ; ἡ ὁλότης εἶν' ἐδῶ, καί, καθὼς ξεύρεις, ἤρθαμε νὰ σὲ δώσουμε ἕνα καλὸ παλληκάρι— τὸν Φερμὰν ἐμπὶν Ἀμπὶτ νὰ τὸν κάμῃς γαμβρό σου καὶ παιδί σου. Τὸν Φερμὰν τὸν γνωρίζουμε καὶ τὸν γνωρίζεις ἀπὸ τὸν παππού του· εἶναι σωστὸς *yaredár* (εὐγενής).

— Μάλιστα, ἀπήντησεν ὁ Μορουβάχ! ἀλλὰ τὸ κορίτσι μου εἶναι ἀκόμη νέο καὶ ἔχει καιρὸ γιὰ τὴν πανδρειά.

— Τὸ σύστημά μας τὸ ξεύρεις· ἀγαποῦμε περισσότερο τοὺς χουρμάδες ὅταν ἦναι σὰν τὸ κεχριμπάρι, παρ' ὅταν παρωρισμάσουν καὶ ζηραθοῦν· εἶπεν ὁ Σεὶχης.

— Σωστό! ἀλλ' ἂς φυλάξῃ δὰ ἀκόμη ἕνα χρόνο! γιατί νὰ κόψουμε τὴν τύχη τοῦ κοριτσιοῦ; Μπορεῖ νὰ παρουσιασθῇ κανένας ἄλλος καὶ νὰ τοῦ δώσῃ διπλῆ προῖκα ἀπὸ τὸν Φερμάν.

—Ὄχι! διέκοψεν ἐπιβλητικῶς ὁ Σεὶχης· κύτταξε πόσοι ἤρθαμε· ὄχι μόνον στοὺς Σιμλάν, ἀλλὰ καὶ μέσα στοὺς Ἀνιζὲ σὰν τὸν Φερμὰν παλληκάρι δὲν ὑπάρχει· εἶναι παιδὶ ποὺ θὰ γένῃ ἀκόμη· εἶναι καὶ πλούσιος, ἂς τὸ 'πῇ καὶ ὁ πατέρας του ποὺ κάθεται 'δῶ.

— Δὲν 'ταιριάζει σὲ 'μένα νὰ 'παινέσω τὸ παιδί μου, ἂς 'μιλήσῃ ἡ ὁλότης.

— Αὐτὰ δὲν εἶναι κρυφὰ πράγματα, ὑπέλαβεν ὁ Ἰβραὴμ ἔλ Ζεδίτ, ὅλοι μας τὸ ξεύρουμε ὅτι ἔχει ἔτρμα χίλια πεντάρια διὰ τὴν προῖκα τῆς νύφης.

— Χίλια πεντάρια μονο ἀξίζει ἡ κόρη μου;

— Θὰ σὲ δώσῃ δὰ κ' ἓν ἀντερὶ ἀπὸ μεταξωτὸ τῆς Ἰνδίας. . .

— Πῶς γίνεται; Ὄχι! Ὄχι! εἶπεν ὁ Μορουβάχ.

Αὐτὴ ἡ ἄρνησις παραδοχῆς εἶναι προσποιητὴ καὶ συνήθης ἐν Μεσοποταμίᾳ. Ὁ πενθερός, καίτοι προγινώσκων τὴν πρότασιν ἐξακολουθεῖ ἐνίοτε ἀρνούμενος ἐπὶ μῆνας ὁλοκλήρους, πάντοτε ὅμως ἐν τέλει παραδέχεται.

— Ποῦ θαῦρῃς καλλίτερο γαμβρό, Μορουβάχ, εἶπεν εἷς ἕτερος, μὴ ξεχνᾷς ποὺ ὁ Φερμὰν ἔχει 'δικά του πενῆντα πρόβατα.

—Καὶ μιὰ φοράδα μ' ἕνα μικρό, προσέθηκεν ἕτερος.

— Καὶ τρεῖς ἀγελάδες ποὺ ὀργώνουν.

— Κι' ἕνα γαϊδαρο, ἔξω ἀπὸ τοὺς παρόντας.

— Κι' ἕνα ζευγάρι ῥεβόλβερ μ' ἕξη φωτιαίς.

— Καὶ ἄρχισε νὰ ψήνῃ καὶ καφὲ 'ς τὸ σπῆτί του.

Εἰς τοὺς μεγάλους αὐτοὺς πανηγυρικοὺς ὁ πενθερὸς Μορουβὰχ ἐξεκόκκιζε τὸ κομβολόγιόν του μετρῶν ἐν τῷ νῷ ὅτι μὲ τὰ χίλια πεντάρια τῆς προικὸς τὰ εἴκοσι τρία πρόβατά του ἐγίνοντο τρία καὶ ἑξήκοντα, ὅτι εἰς τὰς δύο καμήλους του ἔδιδε νέαν σύντροφον, καὶ ὅτι ἠγόραζε καινουργὲς σάγμα διὰ τὴν φορβάδα

του. Ἡ προῖξ ἦτο μεγάλη πράγματι. Ἀλλ' ἐν τῇ πλεονεξίᾳ του

— Βάλτε ἀκόμη ἑκατὸ πεντάρια καὶ ἂς γράψουμε τὸ σενέτι, εἶπεν.

— Ὄχι, καλὰ εἶναι χίλια κι' ἓν ἀντερί, εἶπεν ὁ πατὴρ τοῦ Φερμάν.

— Δὲν πειράζει! γιὰ τὸν Φερμὰν τὰ δίδω ἐγώ, εἶπεν ὁ Σεὶχης. Βγάλε χαρτὶ καὶ κάμετε τὸ ὁμόλογον.

Εἰς τὸ ἄκουσμα αὐτὸ ὁ παρὰ τὴν πυρὰν καθήμενος Σαΐτ ἀπεσύρθη εἰς τὸ βάθος. Οἱ κρόταφοί του ἰλιγγίων, οἱ ὀφθαλμοί του δὲν ἔβλεπον· ἔτρεμεν ὡς Ἑβραῖος εἰς τὴν θέαν αἱμοφύρτου πτώματος.

— Ὁμόλογον, μόνον διὰ μαρτυρικὸν νὰ γίνῃ, εἶπεν ὁ πατὴρ τοῦ Φερμάν· τὰ πενταρια αὔριο τὸ πρωὶ θὰ σὲ τὰ φέρῃ ὁ ἴδιος ὁ υἱός μου.

Καὶ ἔγραψεν ὁ μολλᾶς τὸ μαρτυρικὸν τοῦ προσεχοῦς γάμου τοῦ Φερμὰν μετὰ τῆς Χάζνας καὶ ἐξήγαγον οἱ παρεστῶτες τὰς σφραγῖδάς των, καὶ ἤρξατο ἀναγινώσκων αὐτὸ μεγαλοφώνως ἐπευχόμενος πληθὺν διαδόχων.

Ἐκ τῆς γωνίας του, ὡς αἴλουρος πατήσας ἐπὶ πεπυρακτωμένου σιδήρου, ἀνετινάχθη πρὸς τὸν ὁμήγυριν ὁ Σαΐτ, καὶ ὠχρός, πελιδνός, τρέμων, ἔτεινε τὴν δεξιὰν χεῖρα πρὸς τὴν ὁμήγυριν καὶ ἀνέκραξεν ἐπιβλητικῶς!

— *Meryí*! (τὸ ἀπαγορεύω).

Ἐκπληκτοι, ἐμβρόντητοι, καὶ ἐννοεὶ ἅπαντες ἠτένισαν μὲ ἐκστατικοὺς ὀφθαλμοὺς τὸν Σαΐτ, οὐτινος ἡ φασματώδης μορφὴ ὡς ἀπολιθωθεῖσα τοὺς ἐθεώρει, ἐνῷ ἐκ τῆς γυναικωνίτιδος ὑπόκωφος ἠκούσθη λυγμός!

— Ποιὸς σ' ἐρώτησ' ἐσένα, σκύλε, υἱὲ σκύλου; εἶπεν ὁ Μορουβάχ, κεραυνοβόλα ῥίπτων βλέμματα.—Γκρεμίσου ἀπ' ἐδῶ! καὶ ἐπανέλαβε, σκύλε, υἱὲ σκύλου.

— Ὄχι! Ὄχι! Μορουβάχ! εἶναι καὶ αὐτὸς υἱὸς τοῦ ἀδελφοῦ σου, πρέπει νὰ δώσῃ τὴν συγκατάθεσίν του, εἰδεμή, πῶς θέλεις νὰ μαρτυρήσωμεν; εἶπεν ὁ τρίτος μετὰ τὸν Σεὶχην.

—Ἀκόμα ἐμπρός μου στέκεσαι, ἀδιάντροπε, ἀχάριστε. Σ' ἔτρεφα καὶ σ' ἔντυνα τόσα χρόνια καὶ τώρα μ' ἐβγῆκες 'ς τὴ μέση γιὰ γαμπρός. Γκρεμίσ' ἀπ' ἐδῶ.

Καὶ ἀπηύθυνε πρὸς τὸν Σαΐτ δύο τρεῖς βλασφημίας, ἐξ ἐκείνων, αἵτινες μόνον εἰς τῶν Ἀράβων τὰ μεγάλα στόματα χωροῦν, καὶ τὰς ὁποίας ἂν ἀνέφερον κατ' οὐδὲν θὰ ἐκέρδιζεν ἡ διήγησις. Ὁ Σαΐτ ἠσθάνθη ῥῖγος μέχρι μυελοῦ ὀστέων, αἱ τρίχες του ἠνωρθώθησαν, οἱ ὀφθαλμοί του διέλαμψαν, ἀλλὰ διὰ μιᾶς ὡς παραλυτικὸς ἤρξατο νὰ τρέμῃ, καὶ ἀφεὶς βαθὺν στεναγμόν, ὃν διεδέχθη τρυγμὸς τῶν ὀδόντων του ἀπεσύρθη εἰς τὴν σκοτεινὴν γωνίαν τῆς σκηνῆς.

— Ἀκοῦς ἐκεῖ! ἐπανέλαβεν ὁ Μορουβάχ, τὸ 'φεῖδι, ποὺ ἂν τὸ ἄφινα ἔξω θὰ ψοφοῦσε, γιατὶ τὸ συμμάζεψα θέλει νὰ κόψῃ τὴν τύχη τῆς κόρης μου. Ἐμπρός, μολλᾶ Χουσεΐν, δῶσε νὰ βουλώσουν τὸ ὁμόλογον.

— Ὁ Μολλᾶς ἐδίσταζε καὶ ἔρριπτεν ἀνήσυχον βλέμμα ἐπὶ τοῦ Σεὶχη ὡς ἂν διηρώτα αὐτὸν περὶ τοῦ πρακτέου.

— Νὰ χαρῇς τὰ γένεια σου, Μορουβάχ, εἶπεν ὁ Σεὶχης, δὲν 'ταιριάζει σ' ἐμᾶς νὰ κάμουμε τέτοια δουλειά. Πάρε τὴν καρδιὰ τοῦ Σαΐτ καὶ δώστου καμμιὰ ἑκατοστὴ μπεσλίκια. Δίκηο του εἶναι.

— Θὰ τὸν δώσω τοῦ σκύλου μου τὴν οὐρά! Μὰ τὸ κεφάλι σου, Σεὶχη, ἔδωκα τὸν λόγον μου· θὰ κάμω τὸν Φερμὰν γαμβρὸν κι' αὐτὸς ἂς πά' νὰ γαυγίζῃ. Δὲν τὸν δίνω οὐδὲ παρά. Ἐγὼ παίγνιο δὲν γίνουμαι, ἐμένα μὲ λένε «Πατέρα τῆς Χάζνας» καὶ ἔσεισεν ὑπεροπτικῶς τὴν κεφαλήν, τινάξας εἰς τὰ ὀπίσω τὰς ἄκρας τοῦ ἐπ' αὐτῆς σουδαρίου.

— Ὄχι, δὲν γίνεται μὲ βίαν. Ἡμεῖς δὲν στέργομεν ἔτσι. Ἔ! τί λέτε κι' ἐσεῖς, εἶπεν ὁ Σεὶχης ἀποταθεὶς πρὸς τὴν ὁμήγυριν.

— Μάλιστα! ἔτσι εἶναι· ἀφοῦ εἶπε *Meryí*, τίποτε δὲν γίνεται, ἀπήντησαν ὅλοι. Ἂς πάρῃ τὸ χατῆρί του· κι' αὐτὸς εἶναι 'γιὸς τοῦ ἀδελφοῦ σου.

Ἐνῷ δὲ ὁ μὲν Μορουβὰχ δὲν ἔστεργεν ἐκ πλεονεξίας, οἱ λοιποὶ τὸν ἐβίαζον μεχρισοῦ ἠναγκάσθη ἡ ὁμήγυρις νὰ ψηφίσῃ ἀφ' ἑαυτῆς ἑκατὸν πεντάρια καὶ διὰ τὸν Σαΐτ.

— Ἀπὸ δέκα ὁ καθένας μας καὶ νὰ τελειώσῃ ἡ ὑπόθεσις· εἶπεν ὁ Σεὶχης.

— Ἔλα βρέ, ἔλα! σ' ἔγραψαν καὶ γιὰ ἄνθρωπο, νά! ἡ εὐσπλαγχνία τοῦ μεδζλησιοῦ σὲ δίνει ἑκατὸ μπεσλίκια. Ἔλα νὰ τοὺς εὐχαριστήσῃς καὶ νὰ δώσῃς τὴν συγκατάθεσίν σου.

— Δὲν ἔχω ἀνάγκην ἀπὸ μπεσλίκια, εἶπεν ἀγερώχως ὁ Σαΐτ. Καὶ ἂν μὲ δώσετε τόσο χρυσάφι, ὅσο ζυγίζει ἡ Χάζνα μου, ποτὲ δὲν θὰ στέρξω νὰ τὴν κάμῃ ἄλλος ἀπὸ μένα γυναῖκά του. Ἡ ἁμαρτία μου στὸ λαιμό σας! Καὶ ἐκεραύνωσε δι' ἑνὸς του βλέμματος ὅλους τοὺς παρακαθημένους.

— Τὸν ἀκοῦτε; τὸν βλέπετε; ἐκραύγαζεν ὠρυόμενος ὁ Μορουβάχ. Ἔξω, ὀγουρσούζη, ἀπὸ τὸ σπῆτί μου, ἔξω καὶ ἠγέρθη νὰ τὸν ξυλοκοπήσῃ λαβὼν εἰς χεῖρας ἕνα τῶν πασσάλων τῆς σκηνῆς.

— Ἡσύχασε, Μορουβάχ! Ἡσύχασε! εἶπε σοβαρῶς ὁ Σεὶχης. Τὸ δίκηο του εἶναι ἑκατὸ μπεσλίκια· ὁπότε τὰ θελήσῃ θὰ τοῦ τὰ δώσωμε. Τώρα μποροῦμε νὰ σφραγίσωμε τὸ ὁμόλογον. Καὶ ἕκαστος ἔθηκε τὴν σφραγῖδά του ὑπὸ τὰ γράμματα τοῦ Μολλᾶ καὶ ἔγειναν αἱ σφραγῖδες δεκατρεῖς καὶ ἐθεωρήθη ὁ ἀριθμὸς εὐφρᾶς διότι πᾶς ἀριθμὸς περιττὸς φέρει εὐτυχίαν.

Κατόπιν τοῦ δεκάτου καφέ, τὸν ὁποῖον ἔπιεν, ἠγέρθη ὁ σοβαρὰ ὁμήγυρις καὶ εὐχηθεῖσα εὐτυχίαν εἰς τὸ μέλλον ζεῦγος, ἐκαλονύκτισε τὸν Σεὶχ-Μορουβάχ, ὅστις εἶπεν ἰδιαιτέρως εἰς τὸν πατέρα τοῦ Φερμάν, ὅτι τὴν ἐπαύριον δὲν θὰ ὑπάγῃ κατὰ τὸ ἔθιμον εἰς τὸ κυνήγι, τοῦτο δὲ διὰ νὰ περιμένῃ τὸν υἱόν του.

Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν ξένων, χωρὶς νὰ ζητήσῃ νὰ ἐπιπλήξῃ τὸν Σαΐτ ὁ Μορουβάχ, εἰσῆλθεν εἰς τὴν γυναικωνῖτιν τοῦ ὅπου ἑκάστη τῶν τριῶν γυναικῶν του ἐξέφρασε καὶ μίαν γνώμην περὶ τοῦ συνεδρίου. Συνεφώνουν ὅμως καὶ αἱ τρεῖς περὶ τῆς καλῆς τύχης τῆς Χάζνας καὶ τὴν ἐμακάριζον διότι ἔπαιρνε παλληκάρι «ὥμορφο καὶ πλούσιο ὡς ἦτο ὁ Φερμάν.»

Δὲν ἤργησε νὰ ἐξημερώσῃ, ὁ δὲ Σεὶχ Μορουβὰχ ἐγερθεὶς ἀνέμενεν ἀνυπομόνως τὴν ἔλευσιν τοῦ Φερμάν, ὅστις μετὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου ἦλθε μετὰ σεβασμοῦ ὑπὸ τὴν σκηνὴν τοῦ μέλλοντος πενθεροῦ του. Ἀφοῦ ἠσπάσθη τὴν χεῖρά του τῷ ἐμέτρησε τὰ χίλια πεντάρια, διαπιστῶν αὐτὸν ὅτι μέγα του εὐτύχημα ἐθεώρει τὴν ἀπόκτησιν τῆς Χάζνας καὶ ὅτι θὰ ἐλυπεῖτο πολὺ ἂν ὁ μέλλων ἐξάδελφός του Σεὶτ ἐτήρει ἔχθραν τινὰ ἐναντίον του· ἐτελείωσε δὲ λέγων:

— Ἀφοῦ ἦτον γραμμένο μου νὰ τὴν πάρω ἐγώ, εἶναι κρῖμα νὰ κάμνῃ ὁ Σαΐτ τόσο μεγάλο κακό. Ἐγὼ πάλιν θὰ τὸν ἔχω ὡς ἀδελφόν μου, καὶ τὸ σπῆτί μου θὰ ἦναι σπῆτι του.

— Δὲ βαρυέσαι, παιδί μου! ὑπέλαβεν ὁ Μορουβάχ· τὸν γράφεις καὶ γιὰ ἄνθρωπο αὐτὸν τὸν σκύλο; Κατάλαβε τὸ σφάλμα του καὶ γι' αὐτὸ ἀπὸ τὸ πρωὶ οὔτ' ἐφάνηκε 'μπροστά μου.

— Ἔ! ταῖς εὐχαῖς σου πατέρα μου, καὶ μὲ τὴ δύναμι τοῦ Θεοῦ τὴν ἐρχομένη Πέμπτη ἂς μᾶς εὐλογήσῃ ὁ Σεὶχης.

— Πάει καλά, 'γιέ μου.

Καὶ ἀνεχώρησεν ὁ Φερμὰν ὅλως ἐλπὶς καὶ χαρά, ὁ δὲ Μορουβὰχ ἀφοῦ ἐπανεμέτρησε τὰ χρήματα, τὰ ἔδεσεν ἐν τῷ μαντιλίῳ του διὰ νὰ χορτάσῃ τὴν πλεονεξίαν του, ὅταν ἰδὼν ἕνα τῶν ἰδίων του φελλάχων

— Ποῦ εἶναι ὁ Σαΐτ; κάτι κρύβεται, εἶπε.

— Ἐγώ, Σέχη μου, δὲν τὸν εἶδα, μὰ τὸν Θεό, ἀμμὰ λένε πῶς ἔφυγεν· εἶπεν οὔτος τρέμων·

— Ἔφυγε;!.. ποῦ ἔφυγε;...

— Ἐέρω καὶ ἐγώ; Ἀπὸ τὸ πρωὶ αὐτὸ λένε· καὶ ἡ θεία του μ' ἔστειλε νὰ 'δῶ εἰς τ' ἄλλα σπήτια· μὰ κανένας δὲν τὸν εἶδε.

— Στά! νὰ ἰδῶ ἐγὼ καὶ ἐξῆλθε διὰ νὰ ἰδῇ... Μωρέ, ἡ φοράδα ἡ ψαρὴ ποῦ εἶναι;!!... Ἔ! ἐσεῖς, γυναῖκες! ποῦ στείλατε τὴν φοράδα;!

Ἐκπληκτοι ἐξῆλθον αἱ γυναῖκες· οὐδεμία αὐτῶν εἶχεν ἐννοήσει τι. Ἐνῷ δὲ οἱ πλεονεκτικοὶ ὀφθαλμοὶ τοῦ Μορουβὰχ ἐλάμβανον ὄψιν ἀπαισίαν, προσῆλθεν ὀδοιπόρος τις, ὅστις διεβεβαίωσεν ὅτι πρὸ πέντε ὡρῶν εἶδεν ἱππέα ἐπὶ ψαροῦ ζῴου καλπάζοντα ἐν τῇ ἐρήμῳ φέροντα δίκαννον πυροβόλον καὶ λόγχην.

— Ὦ! τὸ σκυλί! γιὰ κύτταξε, τὸ τουφέκι μου, τὴν λόγχη μου; Στά! νὰ ἰδῶ ἐγώ...Καὶ μετ' ὀλίγον ἐξελθών:

—Α! τὸν ἀλιτήριο! δὲ θὰ πέσῃ 'ς τὰ χέρια μου! καὶ τουφέκι καὶ λόγχη καὶ πιστόλι μοῦ τὰ ἔκλεψε· Ἄ! τὸν ὀγουρσούζη, τὸν ἀδιάντροπο! Κατὰ ποῦ τὸν εἶδες νὰ πηγαίνῃ, βρὲ σύ;

— Οὔ! τώρα ἔφθασεν εἰς τὸ Χαλέπι, ἀπεκρίθη ἐν τῇ ἁπλοϊκότητί του ὁ ἐρω-

τηθείς, λησμονῶν ὅτι καὶ πτηνὸν ἂν ἦτο θὰ ἐχρειάζετο τοὐλάχιστον τέσσαρας ἡμέρας, διὰ νὰ φθάσῃ εἰς τὸ Χαλέπιον.

— Χμ! ἐμορμύρισεν ὁ Μορουβάχ καὶ ἔτριζεν ἠχηρῶς τοὺς ὀδόντας του. Δὲν θὰ πέσῃ εἰς τὰ χέρια μου... ζωντανὸ θὰ τὸν φάγω... Ἰνὰ πάρ' ὁ Διάβολος, πήραμε χίλια μπεσλίκια, μᾶς φύγαν ἀπ' τὸ χέρι χίλια πεντακόσια. Ἂς τρέξω νὰ τὸ 'πῶ τοῦ Σέχη καὶ νὰ πάρω τὸ ἐλάχιστο καὶ τὰ ἑκατὸ μπεσλίκια ποὺ ἤθελαν νὰ τοῦ δώσουν καὶ τὰ ὁποῖα τώρα εἶναι 'δικά μου.

(Ἕπεται τὸ τέλος)

Κ. Χ. Μετάξας *Βοσπορίτης*

ΜΙΚΡΟΝ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

Α΄

Κυλλήνη, 30 Δεκεμβρίου 1885.

Πρὸ ὀλίγου ἔφθασα ἐνταῦθα. Ἀφ' ἧς ὥρας ἀνεχώρησα ἐξ Ἀθηνῶν ἡ βροχὴ πίπτει ραγδαία καὶ συνεχής. Σήμερον περὶ τὴν 10 ὥραν τῆς πρωΐας ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου εἴχομεν καὶ χάλαζαν, διαρκέσασαν ἐπὶ $^1/_4$ ὥρας... Ὁ οὐρανός, πάντοτε μολυβδόχρους, συγχέεται μετὰ τῶν πέριξ βουνῶν καὶ λόφων εἰς ἕνα κοῖλον καὶ ἐλλειψοειδὲς ἐπιστέγασμα. Νομίζει τις ὅτι εὑρίσκεται εἰς τὴν πρωτογόνον ἐκείνην ἐποχήν, καθ' ἣν, ὡς δοξάζει ὁ λαός, ἦτο τόσον χαμηλὰ ὁ οὐρανός, ὥστε νὰ τὸν λείχουν οἱ βόες. Ὁ ὄφις, φθονῶν αὐτὸν διὰ τὴν τόσην μετὰ τῆς γῆς γειτονίαν του, ἤναψε μεγάλην πυρὰν διὰ νὰ τὸν καύσῃ· ἀλλ' ἡ ἀγαθὴ σαύρα, ἡ ὁποία ἀν καὶ ἐκ τῆς αὐτῆς μετὰ τοῦ ὄφεως γενεᾶς, δὲν συνεμερίζετο τὰς ἰδέας του, ἔφερε νερὸ ἐκ τῆς θαλάσσης καὶ ἔσβυσε τὴν πυράν. Ἔκτοτε ὁ οὐρανὸς θυμωθεὶς διὰ τὴν κακίαν τῶν γειτόνων του, ἐζήτησεν ὕψος ἀπὸ τὴν θάλασσαν, ὑποσχεθεὶς καὶ οὗτος νὰ τῇ δώσῃ βάθος· ἡ θάλασσα συγκατένευσε καὶ τοῦ ἐβοήθησε νὰ ὑψωθῇ μέχρι τοῦ σημείου ὅπου τὸν βλέπομεν πάντοτε....

Τὰ ἀτμόπλοια ὁλίγην ὥραν σταθμεύουν πρὸ τῆς Κυλλήνης διὰ νὰ ἀφήσουν τοὺς ἐπιβάτας καὶ παραλάβουν ἄλλους, καὶ ἐξακολουθοῦν τὸν πλοῦν των, ὡς πολλοὶ ἐργατικοὶ τῶν χωρίων μας πορευόμενοι εἰς τοὺς ἀγρούς, ἵστανται πρὸ ἑκάστου οἰνοπωλείου, κενώνουν ἀπὸ ἕνα ποτῆρι, καὶ ἐξακολουθοῦν τὸν δρόμον των. ... Εἰσερχόμενος εἰς τὸν λιμένα παρετήρησα μικρά τινα πλοιάρια, ζητήσαντα ἄσυλον ἐντὸς αὐτοῦ, ὡς ὁ Τεῦκρος ἐν ταῖς ἀγκάλαις τοῦ Αἴαντος πρὸ τῆς ὁρμῆς τῶν Τρώων.... Ἕνα *καΐκι* καὶ μία *μπριτσέρα*, μάρτυρες προγενεστέρας θυέλλης, κεῖνται ἀκίνητα, ἀλλὰ καὶ ἄχρηστα παρὰ τὴν ἀκτήν.

Μόλις ἐπάτησα τὴν ξηράν, ἐζήτησα ἵππον διὰ νὰ ἀναχωρήσω. Ἤθελον τοὐλάχιστον, ἀφοῦ ἀφῆκα τὴν καλὴν συντροφίαν τῶν ἀγαπητῶν περὶ τὴν *Ἑβδομάδα* φίλων, νὰ φθάσω ὅσον ταχύτερον ὑπὸ τὴν πατρικὴν στέγην. Ἀλλὰ πρὸς ὅσους ἀποτείνομαι μὲ ἐμποδίζουν νὰ ἀναχωρήσω καὶ μοὶ δεικνύουν τὴν ἀπέναντι πεδιάδα, λευκαζουσαν ὡς μίαν μεγάλην λιμνοθάλασσαν. Ἡ συγκοινωνία διεκόπη· ταχυδρομεῖον Λεχαινῶν καθυστερεῖ ἀπὸ τριῶν ἤδη ἡμερῶν. Ὁ *Ἀνισάτας* καὶ τοῦ *Γιαννίτσι*, μικρὰ ῥυάκια, τὰ ὁποῖα τὸ καλοκαῖρι ῥέουν διαυγῆ καὶ ἥσυχα, ἤδη ἕνεκα τῶν βροχῶν ἐξωγκώθησαν, ἠνώθησαν καὶ μετ' ἀκατασχέτου ὁρμῆς ἐκβάλλουν εἰς τὴν θάλασσαν, θολοῦντα, ἅπασαν τὴν παραλίαν, μέχρι τοῦ *Ἁγίου Ἀθανασίου*....Ἀλλ' ἐγὼ θέλω νὰ ἀναχωρήσω· ἂς βραχῶ, ἂς κινδυνεύσω· νὰ φθάσω ὅμως εἰς Λεχαινά. Ἡ ἀνυπομονησία μου κορυφοῦται ὅταν ἀναλογισθῶ, ὅτι αὔριον εἶνε παραμονὴ τοῦ ἁγίου Βασιλείου. Δὲν θὰ ἴδω οὐδὲν ἐξ ὅσων ἤλπιζον· δὲν θὰ ἀκούσω νεωτέραν τινὰ περὶ *Καλλικαντζάρων* δοξασίαν!... Θὰ μείνω εἰς Κυλλήνην· οὐδεὶς ἐννοεῖ τὴν ἀνυπομονησίαν μου, οὐδεὶς μοὶ ἐμπιστεύεται τὸν ἵππον του.

Ὅταν καταδικάζηταί τις νὰ μένῃ ἄνευ αἰτίας εἰς μικρὰ μέρη, ὅπου δὲν ἔχει πολλοὺς τοὺς γνωστούς, δὲν δύναται νὰ περάσῃ ἄλλως τὸν καιρόν του, εἰμὴ ἀναγινώσκων εἴτε γράφων. Ἴσως λοιπὸν δὲν εἶνε ἄσκοπον ἐὰν γράψω καὶ ἐγὼ ὀλίγας γραμμὰς περὶ τοῦ τόπου, ὅστις καὶ ἄκοντα μὲ φιλοξενεῖ.

Μόλις τὸ ἀτμόπλοιον κάμψει τὸ ἀκρωτήριον τοῦ Ἀράξου (Πάπα), ὁ ἐπιβάτης θὰ ἴδῃ πρὸς τὸν δυτικὸν ὁρίζοντα, ὡς σκιάν τινα, μικρὰν νῆσον βραχώδη καὶ θὰ ἀναζητήσῃ εὐθὺς τὸ ὄνομά της. Μετὰ μικρὸν θὰ ἴδῃ τὴν νῆσον ἑνουμένην μετὰ τῆς εὐρείας πεδιάδος τῆς Ἠλείας καὶ θὰ ἐννοήσῃ εὐθὺς ὅτι ἡ θάλασσα, ἣν ἔβλεπεν ἐπ' αὐτῆς, εἶνε ἡ ὀπισθεν *παραλία τῶν Πισατῶν* κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ὀνομαζομένη. Ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν βουνῶν θὰ διακρίνῃ τὸ φρούριον τοῦ Χλομοῦτσι μετὰ πάροδον τοσούτου χρόνου ὑψοῦν ἔτι ὑπερηφάνως τὰς ἐπάλξεις του καὶ θὰ ἀναζητήσῃ διὰ τοῦ βλέμματος τὴν Κυλλήνην. Θὰ τὴν ἴδῃ δὲ μετ' ὀλίγον εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ βουνοῦ, ὡς σφηκοφωλεὰν ἐπί τινος τοίχου ἢ ὡς σπήλαιον, εἰς τὰ δασώδη χείλη τοῦ ὁποίου ἔχουσι ῥίψει τῇδε κἀκεῖσε τεμάχιά τινα λευκοῦ πανίου.

Ἡ Κυλλήνη παρὰ τῶν ἀρχαίων ἱστορικῶν καὶ ποιητῶν ἀναφέρεται ὡς τὸ κυριώτερον τῶν Ἠλείων ἐπίνειον. Ἐντεῦθεν πλήρεις πολεμικοῦ μένους καὶ τόλμης ἀπέπλευσαν οἱ Ἐπειοὶ μετὰ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ἐκδικηταὶ τῆς τιμῆς καὶ τιμωροὶ τῆς πρὸς τὴν φιλοξενίαν ἀσεβείας τοῦ Πάριδος. Ἀμφίμαχος ὁ υἱὸς τοῦ Κτεάτου καὶ Θάλπιος ὁ τοῦ Εὐρύτου, ὁ κρατερὸς Διώρης καὶ ὁ θεοειδὴς Πολύξενος εἶνε οἱ ἀρχηγοί των. Ἡ ἀκτὴ εἶνε πλήρης πλήθους συρρεύσαντος ἐκ τῶν διαφόρων πόλεων, ὅπως προπέμψῃ τοὺς οἰκείους· οἱ ἄνδρες ἐπιβαίνουσι τῶν ταχυπλόων νηῶν, τὰ ἱστία διαστέλλονται πρὸς τὸν ἄνεμον καὶ τὰ πλοῖα κινοῦνται, διασχίζουν τὰ ὑγρὰ κέλευθα, ἐνῷ φωναὶ ἀποχαιρετισμοῦ ἀντηχοῦσιν ἀπότε τῶν πλοίων καὶ τῆς ἀκτῆς... Μετ' ὀλίγον φαίνονται εἰς τὸν ὁρίζοντα μόνον λευκά τινα ἱστία, ὡς πτέρυγες κύκνου...Τὰ πλήθη συνταράσσονται, σπεύδουν ἀνὰ τοὺς λόφους ἵνα τὰ ἴδωσιν ἔτι.,. ἀλλὰ δὲν φαίνονται πλέον, ἐξηφανίσθησαν... Τὰ πλήθη διαλύονται, ἕκαστος σπεύδει εἰς τὰ ἴδια ἐπευχόμενος αὐτοῖς εὐτυχῆ πλοῦν καὶ ἔνδοξον ἐπάνοδον... Μικρὸν εἶτα, κατὰ τοὺς πρώτους ἱστορικοὺς χρόνους, 10 νῆες ἀποπλέουν ἐντεῦθεν σύμμαχοι τῶν Κορινθίων. Ἀλλ' ὁ συμμαχικὸς στόλος ἠττᾶται περὶ τὸ Ἄκτιον, διασκορπίζεται, καὶ οἱ Κερκυραῖοι, κύριοι ἤδη τοῦ Ἰονίου πελάγους, τιμωροῦσι τοὺς Ἠλείους μεταβάλλοντες τὴν Κυλλήνην εἰς σωροὺς ἐρειπίων.

Ἡ Κυλλήνη ἤκμασεν ἰδίως κατὰ τοὺς μεσαιωνικοὺς χρόνους, ἐπὶ τῆς δυναστείας τῶν Φράγκων, οἵτινες καὶ ναύσταθμον κατεσκεύασαν, τοῦ ὁποίου λείψανα σώζονται ἔτι εἰς τὰ ἀριστερὰ αὐτῆς. Μετὰ τὴν καταλῆψιν ὅμως τῆς Πελοποννήσου ὑπὸ τῶν Τούρκων ἤρχισε νὰ παρακμάζῃ, κατὰ δὲ τὴν ἐπανάστασιν ἦτο μόνον καθ' ὁδὸν τελωνοφυλάκων καὶ ὀλίγων ἁλιέων. Τὴν 27 Μαρτίου τοῦ 1821 οἱ Τοῦρκοι ἐνέπρησαν αὐτὴν τὸ δεύτερον, ἐνῷ οἱ κάτοικοι κολυμβῶντες διῆλθον τὸν μικρὸν πορθμὸν καὶ ἠσφαλίσθησαν ἐπὶ τῆς κατέναντι νήσου Καυκαλίδας. Καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ ἀγῶνος ὑπῆρξε τὸ θέατρον θλιβερῶν σκηνῶν. Ἑκάστην νύκτα μικρὰ πλοιάρια ἐσαλεύοντο ἐν τῷ λιμένι αὐτῆς, ἕτοιμα νὰ μεταφέρουν ἐπὶ ἀδρὰ ἀμοιβῇ εἰς Κάλαμον τοὺς φυγάδας. Ἡ γυνὴ ἀπεχωρίζετο τοῦ ἀνδρός, ἡ μήτηρ τοῦ τέκνου, ἡ μνηστὴ τοῦ μνηστῆρος της.... τὰ δάκρυα ἔρρεον ἀφθόνως, οἱ λυγμοὶ διέκοπτον τοὺς λόγους τοῦ μαύρου ἀποχωρισμοῦ... Αἱ γυναῖκες ἄφινον τοὺς οἴκους των ἀπερχόμεναι εἰς ξηρὸν καὶ ἄγονον νησίδιον, ἵνα θρηνήσωσι μετ' ἄλλων ὁμοιοπαθῶν ὄντων τὰς συμφορὰς καὶ τὰ παθήματα ἀτυχοῦς πατρίδος· οἱ ἄνδρες μὲ τὸ καρυοφύλλι εἰς χεῖρας ἔτρεχον ἔνθα κἀκεῖσε ἀνὰ τὰ ὄρη καὶ τὰς πεδιάδας, ὡς οἱ ποιμένες τοὺς λύκους, διώκοντες τοὺς τυράννους καὶ ἐκπλύνοντες τόσων ἐτῶν ὕβρεις καὶ ταπεινώσεις. Πόσαι τούτων ἐτάφησαν ἐπὶ τοῦ ἀγόνου ἐκείνου νησιδίου καὶ πόσαι ἐπιστρέψασαι δὲν εἶδον μεταξὺ τῶν ζώντων τοὺς συζύγους καὶ τοὺς υἱούς των!..

Ὁ Κυβερνήτης κατενόησε καλλίτερον παντὸς ἄλλου τὴν πρόσφορον τοποθεσίαν τῆς Κυλλήνης καὶ κατὰ πόσον αὕτη ἠδύνατο νὰ προαχθῇ. Προὐκάλεσεν ἀποικίαν Παργίων καὶ πολλοὺς ἐκ τῶν πέριξ χωρίων ἠνάγκασε νὰ συγκεντρωθοῦν πρὸς συνοικισμὸν αὐτῆς, παραχωρήσας μεγάλα προνόμια εἰς ἕκαστον *ἀποικον*. Ἀλλὰ τὸ νοσῶδες τοῦ κλίματος καὶ αἱ στερήσεις πρωτοσυστάτου πόλεως, ἠνάγκασεν αὐτοὺς νὰ φύγωσι μετ' ὀλίγον, οὐδεὶς δ' αὐτῶν ὑπάρχει σήμερον ἐνταῦθα.

Παρὰ τῷ λαῷ ὁλοκλήρου σχεδὸν τῆς ἐπαρχίας ὑπάρχει ἡ ἰδέα ὅτι μόνον διὰ τοῦ Μαξίμου ἡ Κυλλήνη θὰ ἐγίνετο μεγάλη καὶ θὰ προέκοπτεν ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ

ἐμπορίου. Ὁ Μάξιμος ἦτο Χῖος, λυτρωθεὶς ἴσως ἐκ τῆς κατὰ τὸν Μάρτιον τοῦ 1822 βαρβάρου σφαγῆς ἐν τῇ πολυπαθεῖ νήσῳ καὶ παραρριφθείς, τίς οἶδε μετὰ πόσας περιπλανήσεις, εἰς τὴν γωνίαν ταύτην τῆς Πελοποννήσου. Ἠγάπησε τὴν Κυλλήνην ὡς ἰδίαν του πατρίδα· ἠγόρασεν οἰκόπεδα καὶ διένειμε δωρεὰν εἰς πλείστους χωρικούς, τοὺς ἠγόρασε βόας ἵνα ἀροτριῶσι τὴν γῆν, τοῖς ἔδωκε ποίμνια προβάτων. Συνέστησεν ἀποθήκας, εἰς τὰς ὁποίας οἱ χωρικοὶ ἔφερον ὅλα τῆς γῆς τὰ προϊόντα, τὸν λίνον, τὸ ἀραβόσιτον, τὸν σῖτον, τὴν σταφίδα, λαμβάνοντες εὐθὺς τὸ ἀντίτιμον· κατεσκεύασε διαφόρους γεφύρας πρὸς εὐκολίαν τῶν χωρικῶν, καὶ ἡ μικρὰ Κυλλήνη ἐπί τινα καιρὸν ἦτο μία τῶν πρώτων ἐμπορικῶν πόλεων τοῦ ἀρτισυστάτου τότε Ἑλληνικοῦ βασιλείου. Οἱ χωρικοὶ ἤρχισαν νὰ ἀναλαμβάνωσιν ἐκ τῆς ἀθλιότητος, εἰς ἣν ὁ πολυετὴς πόλεμος τοὺς εἶχε ῥίψει· θαρρυνόμενοι ἐκ τῆς τιμῆς τῶν προϊόντων των, βλέποντες ἀμειβομένους τοὺς κόπους των, μετὰ μεγαλειτέρου ζήλου ἐπεδίδοντο εἰς τὴν καλλιεργίαν τῆς γῆς. Ηὐλόγουν τὸ ὄνομα τοῦ πλουσίου Χίου, τοῦ προστάτου των καὶ μὴ ὑπομένοντες πλέον τὴν σκληρὰν κηδεμονίαν τοῦ προὔχοντος τῆς Γαστούνης, ἐτράπησαν ὅλοι πρὸς αὐτόν, ὡς τὸ παιδίον φεύγει ἀπὸ τὴν ἀγκάλην κακῆς μητρυιᾶς μόλις ἴδῃ τὰς πατρικὰς ἀγκάλας.

Ὁ Μάξιμος ἤδη περισυλλέξας, ὡς ὄρνις ὑπὸ τὰς πτέρυγάς της, πολλοὺς χωρικοὺς εἰς Κυλλήνην, ἀνέμενεν ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν καὶ ἄλλας 50 πλουσίας ἐκ Χίου οἰκογενείας. Ἀλλ' ὁ κακὸς τῆς Κυλλήνης δαίμων, ὁ ὑπερφίαλος τῆς Γαστούνης *Κοτζάμπασης*, ὅστις, κατὰ τὸν Βαρθόλδην καὶ τοὺς ἐπιζῶντας ἐνταῦθα παλαιούς, «ἤθελε νὰ τὸν προσαγορεύωσι γονυπετεῖς οἱ χωρικοὶ καὶ ἐπεθύμει πρὸ παντὸς τὴν ἄνετον ἐξακολούθησιν τοῦ τουρκικοῦ πασσαδικοῦ βίου» δὲν ἠδύνατο νὰ βλέπῃ *ἀτάραχος ἄλλον νὰ σηκώνῃ κεφάλι 'ς τὸν τόπον του*, ὡς ἔλεγεν ὁ ἴδιος. Εὐθύς, λέγουν οἱ χωρικοί, ἐσκέφθη καὶ ἀπεφάσισε. Καὶ μίαν νύκτα, ὁλεθρίαν διὰ τὸ μέλλον τῆς Κυλλήνης κακοῦργοι ἀνελθόντες εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Μαξίμου ἐφόνευσαν αὐτὸν ἐνῷ ἡ γυνή του, ἀλλοφρονοῦσα, ἐτράπη εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ εὗρεν ἄσυλον ἐντὸς μικροῦ πλοιαρίου.

Ὁ λαὸς τότε ἐξεδήλωσε διὰ τῶν ἀκολούθων στίχων τὸν πόνον του ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ ἀειμνήστου εὐεργέτου του καὶ παρέδωκεν εἰς αἰώνιον ἀνάθεμα τὰ ὀνόματα τῶν φονέων:

Τρίτη, τετράδη Θλιβερή, πέφτη φαρμακωμένη,
Πώκίνησαν ὁ Μπάμπαλης μαζὴ μὲ τὸ Γιαννίκο·
Μπρόστα παγαίν' ὁ Μπάμπαλης καὶ πίσω ὁ [Γιαννίκος
Καὶ παραπίσ' ὁ Γούργαρης ὁ χιλιοκολασμένος.
Ἐπήγανε 'ς τοῦ Μάξιμου καὶ κουρταλᾶν' τὴν [πόρτα.
— Γιὰ ἄνοιξε, κὺρ Μάξιμε, δυὸ λόγια νὰ σοῦ [εἰποῦμε.
Κι' ἀπάνου π' ἀνεβήκανε, διπλοκαλησπερᾶνε.
— Καλῶς τὰ παλληκάρια μου, καλῶς τον τὸν [Μπαμπάλη.
Παιδιά μου, ποῦθεν ἔρχεστε, ποῦ πᾶτε τέτοια [ὥρα;
Φέρτε ψωμί, φέρτε κρασὶ νὰ φᾶν' τὰ παλληκάρια.
—ΚὺρΜάξιμε, δὲν ἤρθαμε νὰ φᾶμε καὶ νὰ πιοῦμε.
Νὰ φέρῃς γρόσια καὶ φλωριὰ ἂν θέλῃς τὴ ζωή [σου.
— Παιδιά μου πάρτε τὰ κλειδιὰ κι' ἀνοῖχτε τὰ [φορτσέρια
Κι' ἂν βρῆτε γρόσια, πάρτε τα, φλωριὰ μὴν τὰ [λυπᾶστε...
Μὰ 'κεῖνοι δὲ λυπήθηκαν, τοῦ 'πῆραν τὴ ζωὴ [του...

Ἔκτοτε ἡ Κυλλήνη διατελεῖ μέχρι τῆς σήμερον εἰς στασιμότητα. Κατοικεῖται ὑπὸ 40 οἰκογενειῶν, νησιωτῶν τῶν πλειστων, καὶ τὸ ἐμπόριόν της ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκ τῶν νήσων προέρχεται. Μόνον κατὰ τοὺς μῆνας Αὔγουστον καὶ Σεπτέμβριον παρατηρεῖται ποιά τις ζωηρότης καὶ κίνησις ἕνεκα τοῦ σταφιδοκαρποῦ, ὅτε συρρέουσιν εἰς τὸ λιμενικὸν ταμεῖον περὶ τὰς 60,000 δρ. κατ' ἔτος.

Πρὸς ἀνάπτυξιν καὶ πρόοδον τῆς Κυλλήνης ἀπαιτεῖται πρὸ παντὸς ἄλλου ἡ διευκόλυνσις τῆς κατὰ ξηρὰν καὶ κατὰ θάλασσαν συγκοινωνίας. Ἐὰν ὁ λιμὴν[1] ὅστις, ὡς ἐπληροφορήθην, ἐκτίθεται εἰς μειοδοτικὴν δημοπρασίαν κατὰ τὸν ἐρχόμενον μῆνα κατασκευασθῇ ἡ κατὰ θάλασσαν συγκοινωνία ἀσφαλίζεται. Ἀλλὰ ὀλίγον θὰ ὠφελήσῃ οὗτος ἐὰν δὲν ἐξασφαλισθῇ καὶ ἡ κατὰ ξηρὰν συγκοινωνία. Δύο δημόσιαι ὁδοὶ συνδέουσαι μετ' αὐτῆς τὰ Λεχαινὰ καὶ τὴν Γαστούνην τὰ κυριώτερα τοὐλάχιστον κέντρα τοῦ ἐν τῇ πεδιάδι πληθυσμοῦ ἤθελον πολὺ ὠφελήσει. Ἀλλ' οἱ κατὰ καιροὺς ἰσχύοντες πολιτευταὶ τῆς χώρας ἀτυχῶς οὐδέποτε περὶ αὐτῆς ἐμερίμνησαν. Ὅσάκις διέρχονται ἐντεῦθεν—καὶ τοῦτο οὐχὶ πολὺ συχνὰ—ὑπόσχονται πολλὰ εἰς τοὺς κατοίκους ἀλλ' οὐδὲν ἔπειτα ἐνθυμοῦνται. Ἐλπίσωμεν εἰς τὸ μέλλον.

Ἡ Κυλλήνη, ἐκτὸς τοῦ ἡσύχου λιμένος της καὶ τῆς ἐπανθούσης κατὰ τὴν ἄνοιξιν τοποθεσίας της καὶ τῶν προμνημονευθέντων ἐρειπίων τοῦ Φραγκικοῦ ναυστάθμου, οὐδὲν ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ εἰς τὸν ξένον. Φαίνεται δὲ ὅτι οὔτε καὶ τότε εἶχέ τι ἄξιον λόγου εἰμὴ μόνον τὸν Ἀσκληπιὸν τοῦ Κολώτου, κατὰ Στράβωνα, *θαυμαστὸν ἰδεῖν ξόανον ἐλεφάντινον*.

Ἔχει ὅμως ἡ Κυλλήνη ἓν ἄτομον, ἓν καὶ μόνον ἄτομον ἄξιον σπουδῆς· οὐδεὶς διέρχεται ἐντεῦθεν χωρὶς νὰ τὸ γνωρίσῃ. Κατοικεῖ εἰς μικρὸν ξύλινον παράπηγμα, μεμονωμένον παρὰ τὴν ἀκτήν, ἄνωθεν τοῦ ὁποίου κυμαίνονται πάντοτε διαφόρων ἐθνῶν σημαῖαι, διὰ τῶν ὁποίων ἔχει τὴν μονομανίαν νὰ χαιρετᾷ τὰ διαπλέοντα ἀτμόπλοια. Τὸ παράπηγμα ἔστησεν ὁ πτωχὸς ἐκεῖ, μετὰ πολλὰς ἀντεγκλήσεις τῶν κατοίκων, μικρόν, ὡς φυλακεῖον κατ' ἀρχάς, εἶτα ὅμως ηὐξήθη ἀνεπαισθήτως ἐκ τῶν ὄπισθεν τοσοῦτον, ὥστε νὰ παρέχῃ καταλύματα εἰς τοὺς ξένους καὶ νὰ φέρῃ τὸν πομπώδη τίτλον *Ξενοδοχεῖον τοῦ Στέμματος*. Ὁ κύριος αὐτοῦ εἶνε τεσσαρακοντούτης, μετρίου ἀναστήματος, μὲ ἀραιὰν λευκὴν κόμην, πρόσωπον ἐξυρισμένον, μύστακα προβάλλοντα τοῦ ἄνω χείλους, ὡς τρίχωμα πεπαλαιωμένης *βούρτσας*. Τὸ καλοκαῖρι φορεῖ μακρὺ λευκὸν ὑποκάμισον καὶ πλατεῖαν *βράκαν*· τὸν χειμῶνα προφυλάσσεται ἀπὸ τὸ ψύχος· χειμῶνα ὅμως καὶ καλοκαῖρι δὲν ἀποχωρίζεται καθόλου τῆς λευκῆς *σκούφιας* του. Εἶνε πολυλόγος, ἀθυρόστομος, εὐτράπελος· πάντοτε θέλει νὰ δίδῃ συμβουλάς· οἱ πλεῖστοι ὅμως μὲ ἐβεβαίωσαν ὅτι ὁ. μοιάζει τὸν καρκίνον, ὅστις συνεβούλευε τὸ παιδί του νὰ πορεύηται τὴν εὐθεῖαν ὁδόν, ἐνῷ οὗτος ἠκολούθει τὴν σκολιάν.. Εἶνε ὀλιγαρκής, οὐδόλως φροντίζει διὰ τὴν αὔριον. Γνωρίζει τὸν τρόπον νὰ λαμβάνῃ παρὰ τῶν εὐπορούντων, τῶν διαμενόντων εἰς τὸ ξενοδοχεῖόν του ὅ,τι δὲν λαμβάνει παρὰ τῶν πτωχῶν..... Ἐπειδὴ ἀπέθανέ τις σήμερον ἐνταῦθα, τὸν ἠρώτησα ποίαν ἰδέαν ἔχει περὶ θανάτου. Ἐμειδίασε, ἔξεσε τὴν κεφαλὴν καὶ μοὶ εἶπεν ἀφελέστατα.

— Ἡ καλλίτερη δουλειὰ ποὺ κάνει ὁ ἄνθρωπος 'ς οὖλη του τὴ ζωή· κλεῖ τὴν πόρτα του....

Τὴν νύκτα διέρχομαι παρ' αὐτῷ. Κατὰ τὸ δεῖπνον μοὶ ὡμίλησε περὶ πολλῶν ἀντικειμένων, μοὶ ἀνέπτυξε τὰς περὶ τῆς προόδου τῆς Κυλλήνης καὶ τῶν πεδινῶν ἐν γένει δήμων ἰδέας του, τὰς ὁποίας δὲν δύναμαι νὰ καταδικάσω ὡς ἐπιληψίμους. Ἡ σύζυγός του, τῇ παρακλήσει μου, μᾶς διηγήθη ἕνα πολὺ θελκτικὸν καὶ συγκινητικὸν *παραμύθι*....

Ἤδη ἐκοιμήθησαν ὅλοι· εἰς τὰ χωρία μας, ἐκτὸς ὀλιγίστων, οἱ πλεῖστοι κοιμῶνται ἀπὸ τὰς 7 τὸν χειμῶνα καὶ τὰς 9 τὸ θέρος. *Μὲ τὸν ἥλιο τὰ μπάζουμε, μὲ τὸν ἥλιο τὰ βγάζουμε*, ὡς λέγουσιν ἐμφαντικώτατα οἱ χωρικοί... Κατέναντί μου κεῖται γέρων πλοίαρχος, ὅστις συστρέφεται ἀδιαλείπτως ἐπὶ τῆς στρωμνῆς του, ψιθυρίζων ἀκαταλήπτους λέξεις· τὸ πλοιάριον τοῦ πτωχοῦ ταξειδεύει μετ' οἰκτὸν καιρὸν καὶ διὰ τοῦτο εἶνε εἰς μεγάλην ἀνησυχίαν. Παρὰ τοὺς πόδας μου, ἀντιθέτως, κοιμᾶται φίλος μου χρυσοχόος, ἀφήσας τοῦ χρυσοῦ τὴν κατεργασίαν καὶ ἐπιδοθεὶς εἰς τὸ ἐμπόριον τοῦ σάπωνος καὶ τοῦ ἐλαίου... Ἕτεροι δύο κοιμῶνται εἰς τὴν ἀντίθετον ἄκραν τῆς αἰθούσης, ἐνῷ ἐν τῷ μέσῳ μεγάλη πυρὰ πληροῖ θάλπους τὸ δωμάτιον καὶ ἐκτοξεύει τὰς ἐρυθρὰς φλόγας της, ταλαντεύουσα τὰς ἐπὶ τῆς ὀροφῆς διασταυρουμένας χαρτίνας πολυχρόους ἁλύσσους, αἵτινες χρησιμεύουσι πρὸς ἀναπαυσιν τῶν μυιῶν καὶ συγχρόνως πρὸς ἀτολισμὸν τῆς αἰθούσης.

Ὁ ἄνεμος πνέει ἐξω ὁρμητικῶς· ἡ θάλασσα μυκᾶται ὡς θηρίον ἐν τῷ κλωβῷ του, θραύει τὰ κύματά της μετὰ ῥόχθου ἐπὶ τῶν πετρῶν τῆς παραλίας· ἡ βροχὴ κροτεῖ ὡς χάλικες ἐπὶ τῶν κεράμων τῆς

[1] Ὁ λιμὴν οὗτος, ὡς μὲ ἐπληροφόρησεν ἀξιότιμον μέλος τῆς Δημοτικῆς ἐπιτροπῆς, θὰ ἀποτελέσῃ τὸ ψηφίον Γ, θὰ προεκταθῇ κατὰ 150 ἔτι μέτρα εἰς τὴν θάλασσαν ὁ ὑπάρχων βραχίων καὶ θὰ σχηματισθῇ ἕτερος ἐκ 350 μ. πρὸς τὴν πεδιάδα. Τὰ ἔξοδα αὐτοῦ ὑπελογίσθησαν εἰς 900,000 δρ.

στέγης. Ὅλοι κοιμῶνται· ἂς προσπαθήσω νὰ τοὺς μιμηθῶ....

ΑΝΔΡΕΑΣ Δ. ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ.

(Ἕπεται συνέχεια).

ΔΟΞΑ ΚΑΙ ΕΡΩΣ

(Συνέχεια· ἴδε σελ. 32).

ΙΑ'

«Ἥσυχα μισάνοιξε ἡ πύλ' ἡ σιδηρᾶ....
ὡχραὶ ἀκτῖνες ἔλαμψαν 'ς τὰ τείχη τὰ ὑγρά...
βηματισμοὶ ἀκουσνται εἰς τὴν σκληρὰν εἰρκτήν...
σηκόνεται..... παρατηρεῖ.....»

Ἡ μικρὰ στρατιωτικὴ συνοδεία περιστοιχίζουσα τὸν συλληφθέντα διηυθύνθη ἐν σιωπῇ πρὸς τὸ δημαρχεῖον. Εἷς μόνον πυρσὸς ἔφεγγεν αὐτούς, ὁ δὲ Γεώργιος πυχαρίστησε τὸν Θεόν, διότι τὸ φῶς του ἦτο ἀσθενές, καθόσον ἐνόμιζεν ὅτι ὅλοι οἱ διαβάται θὰ παρετήρουν τὴν σύλληψίν του. Ἀλλ' ἐκτὸς τούτου ἐσκέπτετο καὶ ἄλλο τι. Ἦτο ἡ πρώτη φορὰ ἐπὶ τῆς ζωῆς του, καθ' ἣν ἐφυλακίζετο, ὥστε μετὰ ρίγους ἀνελογίζετο τὴν ὑγρὰν καὶ ἀκάθαρτον φυλακήν. Ἡ ὑπόγειος εἰρκτὴ τοῦ παλαιοῦ πύργου του, ἣν εἶχεν ἐπισκεφθῇ ἡμέραν τινὰ κατὰ τὴν παιδικήν του ἡλικίαν, ἀναπαρίστατο πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του. Ἠθέλησε πολλάκις νὰ ἐρωτήσῃ τὸν ὁδηγὸν αὐτοῦ περὶ τούτου, ἀλλ' ἡ ἰδέα ὅτι ἠδύνατο ν' ἀποδοθῇ ἡ ἐρώτησίς του εἰς παιδαριώδη φόβον ἀνεχαίτισεν αὐτόν.

Δὲν ἠσθάνθη ἐπομένως μικρὰν ἔκπληξιν, ὅταν εἰσήγαγον αὐτὸν εἰς εὐρὺ καὶ ὡραῖον δωμάτιον, τὸ ὁποῖον δὲν ἐφαίνετο μὲν πολὺ κατοικήσιμον, διότι μίαν μόνον κενὴν κλίνην περιεῖχε καὶ μεγάλην τινὰ θερμάστραν, ἀλλὰ συγκρινόμενον πρὸς τὰς σχηματισθείσας ὑπὸ τῆς φαντασίας του ἰδέας ἦτο μᾶλλον μεγαλοπρεπὴς αἴθουσα ἢ φυλακή. Ὁ γέρων στρατιώτης ηὐχήθη αὐτῷ καλὴν νύκτα καὶ ἀπεχώρησε μετὰ τῶν ὁπλοφόρων του.

Βραχύσωμός τις καὶ ἰσχνὸς γέρων εἰσῆλθε μετὰ ταῦτα. Ἡ κρεμαμένη ἐκ τῆς ὀσφύος του μακρὰ δέσμη τῶν κλειδῶν, ἦτις ἠσημείου ἕκαστον βῆμά του διὰ τοῦ κρότου αὐτῆς, ἀνήγγειλε τὸν θυρωρὸν τοῦ συμβουλίου ἢ τὸν δεσμοφύλακα.

Ἔθηκε σιωπηλῶς εὐμεγέθη τινὰ τεμάχια ξύλων εἰς τὴν θερμάστραν, ἀμέσως δ' ἀνῆψεν εὐεργετικὴν πυράν, προσφορωτάτην εἰς τὸν ἠρωά μας κατὰ τὴν ψυχρὰν ἐκείνην τοῦ Μαρτίου νύκτα. Ἐπὶ τῶν σανίδων τῆς μεγάλης κλίνης ὁ δεσμοφύλαξ ἤπλωσε μετὰ ταῦτα μέγα μᾶλλινον σκέπασμα καὶ ἡ πρώτη λέξις, ἣν ὁ Γεώργιος ἤκουσεν ἐξερχομένην τοῦ στόματός του ἦτο ἡ φιλόρρων πρόσκλησις, ἣν ἀπέτεινεν αὐτῷ, ὅπως ἀναπαυθῇ. Αἱ σκληραὶ σανίδες ἐπικεκαλυμμέναι ὑπὸ λεπτοῦ μόνον σκεπάσματος δὲν εἶχον πολὺ ἐλκυστικὴν ἄποψιν· ὁ Γεώργιος ὅμως ἔπλεξε τὸν ἐγκωμιαστικὸν τοῦ τε δεσμοφύλακος καὶ τῆς φυλακῆς αὐτοῦ.

«Ἡ φυλακὴ αὕτη εἶνε διὰ τοὺς ἱππότας, εἶπεν ὁ δεσμοφύλαξ. Ἡ κοινὴ φυλακὴ εἶνε ὑπόγειος καὶ ὀλιγώτερον ὡραία, συχνάζεται ὅμως πολὺ περισσότερον».

— Θὰ εἶνε πολὺς καιρὸς δὲν ἀμφιβάλλω, ἀφότου οὐδεὶς ἐφυλακίσθη ἐνταῦθα; ἠρώτησεν ὁ Γεώργιος παρατηρῶν τὴν γυμνότητα τοῦ δωματίου.

— Ὁ τελευταῖος, ὅστις ἐκρατεῖτο ἐν τῷ δωματίῳ τούτῳ πρὸ ἑπτὰ ἐτῶν ἦτο κύριός τις Μπέργκερ, ἀποθανὼν ἐπὶ τῆς κλίνης ταύτης. Ὁ Θεὸς συγχωρήσοι αὐτόν! Φαίνεται ὅμως ὅτι εἶχεν εὐχαριστηθῇ ἐνταῦθα, διότι πολλάκις κατέλιπε τὸ φέρετρόν του διὰ νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν ἀρχαίαν του ταύτην κατοικίαν.

— Πῶς; εἶπεν ὁ Γεώργιος μειδιῶν· ἔλαβε τὸν κόπον καὶ μετὰ τὸν θάνατόν του νὰ ἐπανέλθῃ ἐνταῦθα;

Ὁ δεσμοφύλαξ ἔρριψε δειλὸν βλέμμα εἰς τὰς γωνίας τοῦ δωματίου, μόλις φωτιζομένου ὑπὸ τοῦ πυρὸς τῆς θερμάστρας, ὁτὲ μὲν ἀναρριπιζομένου, ὁτὲ δὲ καταπίπτοντος, διευθετῶν δὲ τὰ ξύλα, ἐψιθύρισε «Πολλὰ λέγουσι».

— Καὶ ἀπέθανεν ὑπὸ τὸ σκέπασμα τοῦτο; ἀνέκραξεν ὁ Γεώργιος, αἰσθανθεὶς παρ' ὅλον τὸ θάρρος του, ἀκούσιον ῥῖγος διαδραμὸν τὰ μέλη του.

— Ὦ! Θεέ μου! μάλιστα, ἐψιθύρισεν ὁ δεσμοφύλαξ. Ὑπὸ τὸ σκέπασμα αὐτὸ παρέδωκε τὸ πνεῦμα. Ἔκτοτε τὸ σκέπασμα τοῦτο τὸ ὀνομάζομεν *σάβανον*· τὸ δὲ δωμάτιον ὠνομάσθη «ὁ νεκρικὸς θάλαμος τοῦ ἱππότου».

Μετὰ ταῦτα βαδίζων διὰ τῶν ἄκρων τῶν ποδῶν αὐτοῦ, ὡσεὶ ἐφοβεῖτο μὴ ὁ ἐλάχιστος θόρυβος ἀφυπνίσῃ τὸν τεθνεῶτα, ἐξῆλθε τοῦ δωματίου, σπεύσας νὰ στρέψῃ μετὰ μεγάλης ὁρμῆς τὴν κλεῖδα ἐν τῷ κλείθρῳ, ὡσεὶ εἶχε κατορθώσει νὰ διαφύγῃ φρικαλέον τι φάσμα.

«Λοιπὸν θὰ κοιμηθῶ καὶ ἐγὼ ὑπὸ τὸ σάβανον αὐτὸ καὶ ἐν τῷ νεκρικῷ θαλάμῳ τοῦ ἱππότου», εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ Γεώργιος, αἰσθανόμενος σφοδρότερον παλλομένην τὴν καρδίαν του.

Τὰ πνεύματα δὲν ἦσαν τότε, ὡς ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν, τόσον πρὸς ἐκφόβισιν προδιατεθειμένα ἐξ ἀφηγήσεων περὶ φασμάτων. Αἱ τροφοὶ ἐν τούτοις καὶ οἱ γέροντες θεράποντές του εἶχον ἀρκούντως φροντίσει, ὅπως πληρώσωσι τὴν φαντασίαν τοῦ Γεωργίου διὰ παρομοίων ἀφηγήσεων· ἔμενε λοιπὸν ἀναποφάσιστος ἐὰν ἔπρεπεν ἢ ὄχι νὰ κατακλιθῇ ἐπὶ τοῦ *σαβάνου*. Ἀλλὰ δὲν ἔβλεπεν οὔτε ἐδώλιον, οὔτε κάθισμα, τὸ δὲ δάπεδον τοῦ *νεκρικοῦ θαλάμου* ἐπεστρωμένον διὰ τούβλων, ἦτο ψυχρότερον τοῦ ὑγροῦ καὶ παγεροῦ σαβάνου. Ἤρχισεν ὅμως νὰ αἰσχύνηται διὰ τοὺς δισταγμοὺς του τούτους καὶ ἀμέσως ἐξεπλώθη ἐπὶ τῆς φιλοξένου κλίνης τοῦ τεθνεῶτος. Διὰ τοὺς κατακλινομένους ἐν καθαρᾷ συνειδήσει καὶ ἡ σκληροτέρα κλίνη καθίσταται ἀναπαυτικωτάτη.

Ὁ Γεώργιος εἶχε κάμει τὴν προσευχήν του, ἀμέσως δ' ἀπεκοιμήθη. Ἀλλὰ παράδοξα ὄνειρα ἐγέννα τὸ σάβανον στενοχωροῦντα τὸν νεανίαν καὶ ταράττοντα τὸν ὕπνον του. Ἔβλεπεν εὐδιακρίτως ὅτι ὁ δεσμοφύλαξ παρατηρῶν διὰ τῆς ὀπῆς τοῦ κλείθρου ἔχαιρε, διότι εὑρίσκετο ἐκτὸς τοῦ νεκρικοῦ θαλάμου, ἡ ἐντὸς τοῦ ὁποίου διαμονὴ εἶχεν ἀρχίσει νὰ καθίσταται λίαν ἀνησυχητική. Ἠκούοντο ἤδη παράδοξοι κρότοι· μετὰ φρικώδους δὲ ταραχῆς ἀντήχουν ἐπὶ τῶν τούβλων συνεχεῖς βηματισμοί.

Ὁ Γεώργιος ἐνόμιζεν ὅτι ὠνειρεύετο. Συγκεντρόνει τὸ θάρρος αὐτοῦ, ἀκούει, ἀκούει· ἀλλ' αἱ αἰσθήσεις του δὲν τὸν ἠπάτων. Βαρέα βήματα ἀντήχουν ἐν τῷ δωματίῳ, τὸ δὲ πῦρ εἶχεν ἀναρριπισθῇ. Ἡ διαλείπουσα ἀντανάκλασις τῆς φλογὸς ἔπαιζεν ἐπὶ μεγάλης καὶ σκυθρωπῆς μορφῆς, ἥτις ἤρχετο κινουμένη· ἡ ἀπόστασις ἀπὸ τῆς θερμάστρας μέχρι τῆς κλίνης δὲν ἦτο μακρὰ τὰ βήματα προσεγγίζουσιν, ἀνασύρεται δὲ τὸ σάβανον. Ὁ Γεώργιος κυριευθεὶς ὑπ' ἀκατανικήτου τρόμου, κλείει τοὺς ὀφθαλμούς, ἀλλ' ὅτε ἐπιέσθη τὸ σκέπασμα ἐγγὺς τῆς κεφαλῆς του, βαρεῖα δὲ καὶ ψυχρὰ χεὶρ ἐφήψατο τοῦ μετώπου του, ἀπέβαλε πάντα φόβον, ἠγέρθη ὁρμητικός, ἀναμετρῶν διὰ τεθολωμένου βλέμματος τὸ ζοφερὸν φάσμα, ὅπερ ἵστατο παρ' αὐτῷ. Αἱ φλόγες τῆς θερμάστρας, διαχύνουσαι ζωηρὰν λάμψιν, ἐφώτιζον τὰ γνωστότατα αὐτῷ τοῦ Φρόνδσβεργ χαρακτηριστικά.

«Εἶσθε σεῖς, στρατηγέ; ἀνέκραξεν ὁ Γεώργιος, ἀναπνέων ἐλευθερώτερον καὶ τακτοποιῶν τὸν μανδύαν του πρὸς τιμὴν τοῦ ἱππότου».

— Καθίσατε, καθίσατε, ἀπήντησεν οὗτος, προσωθῶν αὐτὸν ἠρέμα ἐπὶ τῆς κλίνης του. Θὰ καθίσω πλησίον σας ἐπὶ τῆς κλίνης καὶ θὰ συνομιλήσωμεν ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν, διότι μόλις εἶνε ἐννέα καὶ οὐδεὶς ἐν Οὔλμῃ ἐκοιμήθη εἰσέτι. Ταῦτα λέγων, ἔλαβε τὸν Γεώργιον ἐκ τῆς χειρὸς καὶ ἐκάθισε πλησίον του ἐπὶ τῆς κλίνης.

— Πῶς δύναμαι νὰ εἶμαι ἄξιος τῆς γλυκείας ταύτης εὐμενείας; εἶπεν ὁ Γεώργιος. Δὲν σᾶς φαίνομαι ἀχάριστος, ἀπωθήσας τὴν εὐμένειάν σας καὶ ἀποτόμως ματαιώσας τὸ σχέδιον, ὅπερ συνελάβετε δι' ἐμέ;

— Ὄχι, νέε μου φίλε, ἀπήντησε φιλορρόνως ὁ ἀρχαῖος πολεμιστής. Εἶσαι γνήσιος υἱὸς τοῦ πατρός σου, ὡς ἐκεῖνος, σπεύδων εἰς τε τὸν ἔπαινον καὶ τὴν μομφήν, εἴς τε τὸ ἀποφασίζειν καὶ λέγειν. Ἦτο ἔντιμος ἄνθρωπος· ἀλλ' ἐγὼ γνωρίζω πόσον ἔβλαπτον αὐτὸν ἡ ὁρμητικότης καὶ ἡ ἐπιμονή του, ἣν ἐκεῖνος ἐθεώρει εὐστάθειαν.

— Ἀλλ' εἰπατέ μοι καὶ σεῖς ὁ ἴδιος, εὐγενέστατε, ὑπέλαβεν ὁ Γεώργιος. Ἠδυνάμην νὰ πράξω ἄλλως; Δὲν ἐξήντλησε τὴν ὑπομονήν μου ὁ Βάλδμπουργ;

— Ἠδύνασο νὰ πράξῃς ἄλλως, ἐὰν εἶχες προσέξει εἰς τοὺς τρόπους τοῦ ἀνθρώπου τούτου, ὧν ἐσχάτως ἔτι ἔσχες δεῖγμα. Ἔπρεπε νὰ σκεφθῇς ὅτι ὑπῆρχον ἀρκετοὶ ἄνθρωποι ὅπως ἐμποδίσωσι πᾶσαν ἀδικίαν· ἀλλὰ σὺ ἀπηλπίσθης καὶ ἔφυγες.

— Ἡ ἡλικία καθιστᾷ τὸν ἄνθρωπον ψυχρότερον, ὑπέλαβεν ὁ Γεώργιος. Ἀλλὰ κατὰ τὴν νεότητα τὸ αἷμα κοχλάζει. Δύναμαι τὰ πάντα νὰ ὑποφέρω καὶ τὴν αὐστηρότητα καὶ τραχύτητα, ὅταν εἶνε δίκαιαι καὶ δὲν προσβάλλωσι τὴν τιμήν μου. Ἀλλ' ὁ ψυχρὸς ἐμπαιγμός, ἡ εἰρωνεία κατὰ τῆς δυστυχίας τοῦ πατρικοῦ μου οἴκου μὲ μεταβάλλουσιν εἰς λύκον λυσσαλέον. Ποίαν εὐχαρίστησιν δύναται νὰ εὕρῃ ἄνθρωπος τόσον ὑψηλὰ ἱστάμενος, βασανίζων τινὰ τοιουτοτρόπως;

— Τὴν ὀργήν του πάντοτε τοιουτοτρόπως ἐκδηλοῖ, εἶπεν ὁ Φρόνδσβεργ· ὅσον τὸ ὕφος του εἶνε ψυχρότερον καὶ πικρόν, τόσον περισσότερον κοχλάζει ἡ λύσσα ἐντός του. Ἐκεῖνος ἔσχε τὴν ἰδέαν νὰ σὲ ἀποστείλῃ εἰς Τυβίγγην, ἀφ' ἑνὸς μέν, διότι δὲν ἐγνώριζεν εἰς τίνα ν' ἀναθέσῃ τὴν φροντίδα ταύτην, ἀφ' ἑτέρου δὲ διὰ νὰ ἐπανορθώσῃ τὸ πρὸς σὲ ἀδίκημά του, καθόσον, κατ' ἐκεῖνον, ἡ ἀποστολὴ αὕτη ἦτο τιμητικωτάτη, σὺ δὲ διὰ τῆς ἀρνήσεώς σου προσέβαλες αὐτὸν ἐνώπιον τοῦ συμβουλίου.

— Πῶς! ἀνέκραξεν ὁ Γεώργιος. Ὁ Βάλδμπουργ μ' ἐπρότεινεν; Ὥστε ἡ πρότασις δὲν προήρχετο ἐκ μέρους ὑμῶν;

— Ὄχι! ἀπήντησεν ὁ Φρόνδσβεργ μειδιῶν· ἐγὼ μάλιστα ἔκαμα ὅ,τι ἠδυνάμην διὰ νὰ τὸν ἀποτρέψω ἀπὸ τῆς ἰδέας ταύτης, ἀλλ' ἀνωφελῶς, διότι δὲν ἠδυνάμην νὰ τῷ ἐξηγήσω τὰς ἀληθεῖς ἀφορμάς, ἃς εἶχον. Ἐγὼ πρὸ τῆς εἰσόδου σου ἤδη ἐγνώριζον, ὅτι θ' ἀπέρριπτες τὴν ἀποστολὴν ταύτην... Ἔλα! μὴ στηλώνεις τοὺς ὀφθαλμούς σου, ὡς ἂν ἤθελες νὰ ἴδῃς ἐντὸς τῆς καρδίας μου διὰ τοῦ δερματίνου ἐσωκαρδίου μου. Γνωρίζω χίλια δυὸ πράγματα δι' αὐτὸ τὸ κακὸ κεφάλι!»

Ὁ Γεώργιος συγχεχυμένος κατεβίβασε τοὺς ὀφθαλμούς.

«Καὶ αἱ αἰτίαι, τὰς ὁποίας εἶπον, δὲν σᾶς ἐφάνησαν ἀποχρῶσαι; εἶπε. Τί ἄλλο μυστηριῶδες θέλετε νὰ σᾶς εἴπω;

— Μυστηριῶδες; Ἄ! ἀκριβῶς δὲν εἶνε τόσον μυστηριῶδες, καὶ διὰ τοῦτο πρέπει νὰ προσέχῃς εἰς τὸ μέλλον· ὅταν δὲν θέλῃ τις νὰ προδοθῇ, δὲν πρέπει νὰ φέρηται εἰς τὸν χορόν, ὅπως σύ, οὔτε εἰς τὰς τρεῖς μετὰ μεσημβρίαν νὰ μεταβαίνῃ πλησίον ὡραίων δεσποινίδων. Μάλιστα! υἱέ μου, γνωρίζω πολλὰ πράγματα προσέθηκε μειδιῶν καὶ κινῶν τὸν δάκτυλον ἀπειλητικῶς· γνωρίζω μάλιστα καὶ τι πλέον, ὅτι ἡ θερμὴ αὕτη καρδία εἶνε προσκεκολλημένη εἰς τὴν Βυρτεμβέργην.»

Ὁ Γεώργιος ἠρυθρίασε μὴ δυνηθεὶς ν' ἀνθέξῃ εἰς τὸ βλέμμα τοῦ ἱππότου. «Εἰς τὴν Βυρτεμβέργην; ὑπέλαβεν ἀφοῦ συνῆλθεν εἰς ἑαυτὸν μετὰ κόπου. Ὡς πρὸς τοῦτο μὲ κατηγορεῖτε ἀδίκως. Ἐὰν δὲν ἐκστρατεύσω μεθ' ὑμῶν, δὲν ἔπεται ὅτι θὰ ἐνωθῶ μετὰ τοῦ ἐχθροῦ· τῇ ἀληθείᾳ σᾶς ὁρκίζομαι...»

— Μὴ ὀμνύεις! ἀνέκραξεν ὑψηλοφώνως ὁ Φρόνδσβεργ. Ὁ ὅρκος εἶνε ἁπλοῦς λόγος, ἄνευ σχεδὸν σημασίας, εἶνε ὅμως καὶ βαρεῖα ἄλυσος, ἣν θραύει τις ἢ θραύεται ὑπ' αὐτῆς. Εἶμαι βέβαιος ὅτι δὲν θὰ πράξῃς ἢ ὅ,τι συνᾴδει πρὸς τὴν τιμήν. Ὑπάρχει ὅμως τι, ὅπερ δέον ἐνόρκως νὰ ὑποσχεθῇς εἰς τὴν συμμαχίαν, πρὶν σοι ἀποδοθῇ ἡ ἐλευθερία: νὰ μὴ φέρῃς ὅπλα ἐναντίον ἡμῶν ἐπὶ δεκαπέντε ἡμέρας.

— Πάντοτε λοιπὸν θέλετε νά μοι ἀποδίδητε κίβδηλα αἰσθήματα; εἶπε συγκεκινημένος ὁ Γεώργιος· ἀλλὰ νομίζω, ὅτι ὁ ὅρκος οὗτος εἶνε περιττός· διότι ὑπὲρ τίνος καὶ μετὰ τίνος θὰ ἐπολέμουν εἰς τὸ ἀντίθετον μέρος; Οἱ Ἐλβετοὶ ἀπεχώρησαν, ὁ ἀγροτικὸς πληθυσμὸς διεσκορπίσθη, οἱ εὐγενεῖς ἐνεκλείσθησαν εἰς τοὺς πύργους, θὰ φυλαχθῶσι δὲ πολὺ ἀναμφιβόλως νὰ δεχθῶσιν ἕνα λιποτάκτην τῆς συμμαχίας. Καὶ ὁ δοὺξ δ' αὐτὸς ἔφυγε...

— Ἔφυγεν; ἀνέκραξεν ὁ Φρόνδσβεργ· ἔφυγεν; Ἡ εἴδησις αὕτη δὲν ἐπεβεβαιώθη θετικῶς εἰσέτι. Πρὸς τί τότε ὁ Βάλδμπουργ θὰ ἔστελλε τοὺς ἱππεῖς; προσέθηκε. Καὶ ἔπειτα, πόθεν ἔμαθες ὅλας αὐτὰς τὰς εἰδήσεις; Κατεσκόπευσας τὸ συμβούλιον ἢ ἔχεται ἀληθείας ὁ ἰσχυρισμός τινων, ὅτι εὑρίσκεσαι εἰς διφορουμένας σχέσεις μετὰ τῆς Βυρτεμβέργης;

— Ποῖος τολμᾷ νὰ ἰσχυρίζηται τοῦτο; ἀνέκραξεν ὁ Γεώργιος χωριῶν.

Οἱ ὀξυδερκεῖς τοῦ Φρόνδσβεργ ὀφθαλμοὶ ἐμελέτων τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ νεανίου.

«Ἄκουσον· εἶσαι πολὺ νεαρὸς καὶ τίμιος νέος, ὥστε δὲν δύναμαι νὰ σοὶ ἀποδώσω τοιούτους δόλους, εἶπε. Καὶ ἂν προὐτίθεσο νὰ πράξῃς τοιοῦτόν τι, δὲν θ' ἀπεσύρεσο ἐκ τῆς συμμαχίας θὰ ἐξηκολούθεις δὲ ὑποδυόμενος πρόσωπον κατασκόπου τῆς Βυρτεμβέργης.

— Πῶς; ἔχουσι τοιαύτην ἰδέαν περὶ ἐμοῦ; διέκοψεν ὁ Γεώργιος. Ἐὰν αἰσθάνησθε πρὸς ἐμὲ καὶ τὴν ἐλαχίστην ἀγάπην, ὀνομάσατέ μοι τὸν ἀχρεῖον, ὅστις ἐκφράζεται περὶ ἐμοῦ τοιουτοτρόπως.

— Αἴ! ὄχι πάλιν νέας παραφοράς, ὑπέλαβεν ὁ Φρόνδσβεργ, σφίγγων τὴν χεῖρα τοῦ νεανίου. Ἔσο βέβαιος ὅτι ἐὰν τοιοῦτος λόγος ἐλέγετο δημοσίᾳ, ἢ ἐγὼ ἠδυνάμην νὰ πιστεύσω τοιοῦτόν τι, ὁ Γεώργιος Φρόνδσβεργ δὲν θὰ ἤρχετο πρὸς σέ. Ἀλλὰ βεβαίως ὑπὸ ὅλα ταῦτα ὑποκρύπτεταί τι. Χωρικός τις ἦλθε πολλάκις εἰς τὴν πόλιν πρὸς ἐντάμωσιν τοῦ γέροντος Λιχτενστάϊν χωρὶς νὰ ἐπισύρῃ τὴν προσοχὴν τόσου πλήθους εὐρισκομένου ἐνταῦθα· ἀλλ' ἀνεκοίνωσαν ἡμῖν κρυφίως, ὅτι ὁ χωρικὸς οὗτος ἦτο ἀγγελιαφόρος τοῦ δουκὸς τῆς Βυρτεμβέργης. Ὁ Λιχτενστάϊν ἀνεχώρησεν, ὁ δὲ χωρικὸς καὶ τὸ περικαλύπτον αὐτὸν μυστήριον ἐλησμονήθησαν. Σήμερον τὴν πρωΐαν ἐπανεφάνη πάλιν. Εἶναι γνωστὸν ὅτι ἐπὶ μακρὸν ὡμίλησε μετὰ σοῦ ἔξω τῆς πόλεως, εἶδον δ' αὐτὸν ἐπίσης ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ κυρίου Κράφτ. Ποία εἶναι ἡ λύσις τοῦ αἰνίγματος τούτου;

Ὁ Γεώργιος εἶχεν ἀκούσει αὐτὸν μετ' αὐξούσης ὀλονὲν ἐκπλήξεως.

«Ὅπως ἡ ὑπαρξις τοῦ Θεοῦ, εἶπεν, ὅτε ἐτελείωσεν ὁ Φρόνδσβεργ, εἶνε ἀληθὲς ἐπίσης, ὅτι εἶμαι ἀθῷος. Τὴν πρωΐαν ταύτην χωρικός τις ἦλθε πρὸς ἐμὲ καὶ.,.

— Ἔ! λοιπὸν διατί σταματᾷς αἰφνιδίως, ἠρώτησεν ὁ Φρόνδσβεργ· ἐρυθριᾷς ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον· τί συνέβη λοιπὸν μὲ τὸν ἀγγελιαφόρον αὐτόν;

— Ἄ! ἐντρέπομαι νὰ τὸ εἴπω· σεῖς ὅμως τὸ ἐμαντεύσατε· μοὶ ἔφερε γράμμάς τινας ἐκ μέρους... ἐκείνης, τὴν ὁποίαν ἀγαπῶ.».

Ὁ νεανίας λέγων τὰς λέξεις ταύτας ἤνοιξε τὸ ἐσωκάρδιόν του καὶ ἐξήγαγε μικρὰν περγαμηνήν, ἣν εἶχε κεκρυμμένην.

«Ἴδετε, ἰδοὺ τί μοι ἔφερεν, εἶπε δεικνύων αὐτὴν εἰς τὸν Φρόνδσβεργ.

— Αὐτὸ μόνον, εἶπεν οὗτος γελάσας, ἀφοῦ ἀνέγνωσε. Δὲν γνωρίζεις ἄλλως τὸν ἄνθρωπον αὐτόν; Δὲν ἠξεύρεις ποῖος εἶνε;

— Ὄχι! Δὲν εἶνε ἡ ἀγγελιαφόρος τῆς ἐρωμένης μου, τὸ ἐγγυῶμαι.

— Ὡραῖος ἀγγελιαφόρος τῆς ἐρωμένης σου, κατασκοπεύων συγχρόνως καὶ τὰ σχέδιά μας. Δὲν γνωρίζεις λοιπὸν ὅτι εἶνε ἐπικινδυνότατος ἄνθρωπος αὐτὸς ὁ μουσικὸς τοῦ Χάρδτ;

— Πρώτην φορὰν ἀκούω τοῦτο, ἀπήντησεν ὁ Γεώργιος. Ὁ μουσικὸς τοῦ Χάρδτ!

— Ναί! Ὑπῆρξε μάλιστα εἷς τῶν φοβερωτέρων στασιαρχῶν τῆς ἀνταρσίας τοῦ ἀτυχοῦς Κοινάδου· βραδύτερον ἔτυχε χάριτος· ἔκτοτε ζῇ τυχοδιωκτικὸν βίον καὶ τώρα εἶνε κατάσκοπος τοῦ δουκὸς τῆς Βυρτεμβέργης.

— Καὶ συνελήφθη λοιπόν; ἠρώτησεν ὁ Γεώργιος, οὗτινος ἀκουσίως ἐκινήθη τὸ διαφέρον περὶ τοῦ νέου ὑπηρέτου του.

— Ὄχι! Τοῦτο δὲ ἀκριβῶς εἶνε ἀκατανόητον! Εἶχον ἀναγγείλει ἡμῖν μετὰ πάσης ἐχεμυθίας ὅτι εἶχεν ἀναφανῇ ἐν Οὔλμῃ· ἐσχάτως δὲ ὅτι εὑρίσκετο εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ὑμετέρου ἱπποστασίου, ἀλλ' ὅτε ἠθελήσαμεν ἀθορύβως νὰ συλλάβωμεν αὐτόν, εἶχεν ἤδη ἀπομακρυνθῇ. Ὁπωσδήποτε ὅμως ἐγὼ πείθομαι εἰς τὸν λόγον σου καὶ εἰς τὴν εὐθύτητα τοῦ χαρακτῆρός σου καὶ πιστεύω, ὅτι δὲν ἦλθε πρὸς σὲ δι' ἄλλον τινὰ σκοπόν. Δύνασαι ὅμως νὰ εἶσαι βέβαιος, ὅτι ἐὰν εἶνε αὐτός, περὶ τοῦ ὁποίου ὁμιλῶ, δὲν ἐρριψοκινδύνευσεν ἐρχόμενος εἰς Οὔλμην διὰ νὰ σ' εὐχαριστήσῃ μόνον καὶ ἐὰν συναντηθῇς ποτε καὶ πάλιν μετ' αὐτοῦ, λάβε τὰ μέτρα σου. Ἄνθρωπος τοιοῦτος δὲν εἶνε ἄξιος μεγάλης ἐμπιστοσύνης. Ἀλλ' ὁ νυκτοφύλαξ φωνεῖ· δέκα ὧρας. Κατακλίθητι λοιπὸν καὶ πάλιν καὶ τελείωσον ῥεμβάζων τὸν χρόνον τῆς κρατήσεώς σου. Δός μοι μόνον τὸν λόγον σου διὰ τὰς δεκαπέντε ἡμέρας καὶ σοὶ ὑπόσχομαι ὅτι ἐὰν καταλίπῃς τὴν Οὔλμην χωρὶς ν' ἀποχαιρετίσῃς τὸν γέροντα Φρόνδσβεργ...

— Θὰ ἔλθω, θὰ ἔλθω! ἀνέκραξεν ὁ Γεώργιος συγκινηθεὶς ἐκ τῆς θλίψεως, ἣν εἰς μάτην ὁ λαμπρὸς οὗτος ἄνθρωπος προσεπάθει νὰ κρύψῃ ὑπὸ φαιδρὰν φυσιογνωμίαν.

Ἔδωκεν ἔπειτα τὸν ὅρκον, ὃν εἶχεν οὗτος ζητήσει, ὁ δὲ ἱππότης κατέλιπε βραδεῖ βήματι τὸν νεκρικὸν θάλαμον.

[Ἕπεται συνέχεια]

Η «ΘΑΛΑΣΣΑ»
του ΡΙΣΣΕΠΕΝ

Ὁ γνωστὸς ποιητὴς τῶν *Θωπειῶν*, *Νανὰ Σαγίβ*, *Βλασφημιῶν* καὶ ἄλλων Jean Richepin ἐξέδοτο ἐσχάτως νέον αὐτοῦ ἔμμετρον ἔργον ὑπὸ τὸν τίτλον ἡ *Θάλασσα*, ἀπαρτιζόμενον ἐκ διαφόρων ποιημάτων περιγραφικῶν, λυρικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν, ἐν οἷς ἐξεικονίζονται μετ' ἀπαραμίλλου ζωηρότητος ὁ βίος, τὰ ἤθη, τὰ αἰσθήματα, αἱ σκέψεις, ἡ γλῶσσα καὶ οἱ κίνδυνοι τῶν ναυτῶν, ὡς αὐτὸς ἀντελήφθη πάντων τούτων, συγχρωτισθεὶς μετὰ ναυτικῶν, ζήσας μετ' αὐτῶν καὶ δὴ ὑπηρετήσας ὡς ἁπλοῦς ναύτης ἐπὶ πλοίων!

Εἰς τῶν πολλῶν, οἵτινες ἔγραψαν βιβλιοκρισίας περὶ τοῦ νέου αὐτοῦ ἔργου ἐκφράζεται περὶ τοῦ ποιητοῦ ὡς ἑξῆς· «Ὁ ποιητὴς τῆς *Θαλάσσης* εἶνε τέρας! Ὅσοι φαντάζονται τὸν κ. Ῥισσεπέν, ὡς ἄνθρωπον ἁπλοῦν, τακτικόν, ἀποτελοῦντα μέλος κοινωνίας τινός, γευματίζοντα κατὰ τὰς εἰθισμένας ὥρας, ἐνδυόμενον ὑπὸ ῥάπτου, καπνίζοντα σιγάρα φορολογημένα ὑπὸ τῆς ἑταιρείας τοῦ Μονοπωλίου καὶ κερδίζοντα διὰ τοῦ καλάμου του τὰ πρὸς τὸ ζῆν, οἰκτρότατα ἀπατῶνται... Ἡ τυχοδιωκτικὴ αὐτοῦ ψυχὴ ὁτὲ μὲν ἐλλοχεύει εἰς γωνίας τῶν δασῶν, ὁτὲ δὲ συγχρωτίζεται πρὸς ἀνέστιους, ἐπαίτας καὶ ἀγύρτας καὶ ἐνίοτε ἐκτοξεύει τοιαύτας κατὰ τῆς Θεότητος ἀράς, ὥστε ἐὰν ὁ οὐρανὸς δὲν ἦτο στερεωμένος διὰ χρυσῶν ἥλων, τῶν ἀστέρων, θὰ κατέπιπτεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ. Καὶ ἐν τούτοις ἔχει συγχρόνως τὸ ἦθος ἀγαθοῦ χωρικοῦ, φιλησύχου καὶ ἀφωσιωμένου εἰς τὴν καταπεπονημένην ζωὴν τοῦ δυτικοῦ πολιτισμοῦ!»

Καὶ εἶνε αὕτη ἡ πραγματικὴ εἰκὼν τοῦ ποιητοῦ. Ἰδεῶδες αὐτοῦ εἶνε ὁ πλάνης καὶ περιπετειώδης βίος, κατοπτριζόμενος ἐν ἅπασι τοῖς ἔργοις αὐτοῦ. Ὁ τρόπος οὗτος τῆς ζωῆς του, ὅστις ἀφ' ἑνὸς καθιστᾷ ἴσως αὐτὸν δυστυχῆ κατὰ τὴν κρίσιν τῶν πολλῶν, παρέχει ἀφ' ἑτέρου αὐτῷ τὸ μέγα πλεονέκτημα ν' ἀρύηται τὰς ἐντυπώσεις του ἐξ αὐτῆς τῆς φύσεως, ἐξ αὐτῆς τῆς πραγματικότητος, τοῦθ' ὅπερ ἀποτελεῖ καὶ τὴν μοναδικὴν πρωτοτυπίαν τῶν ἔργων του. Ὅπως συγγράψῃ τὴν *Θάλασσαν* ἐδέησε νὰ μεταβληθῇ αὐτὸς εἰς ναύτην, ν' ἀκούσῃ ἰδίοις ὠσὶ τὸν σάλον τῆς τρικυμίας, νὰ αἰσθανθῇ τὴν χαρὰν καὶ τοὺς πόνους τῶν ναυτῶν ἀναχωρούντων ἢ ἐπιστρεφόντων, τοὺς φόβους καὶ κινδύνους αὐτῶν ἐν ὥρᾳ θυέλλης, τὰς ἐλπίδας αὐτῶν καὶ τῶν ἀναμενόντων αὐτοὺς συγγενῶν, νὰ κοιμηθῇ περιτετυλιγμένος ἐν τῇ αἰώρᾳ, νὰ ἐργασθῇ ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, σαρονομένου ὑπὸ τῶν κυμάτων, νὰ συμμετάσχῃ τῶν ἀσμάτων αὐτῶν, νὰ ὁμιλήσῃ κατὰ τὸ γλωσσικὸν αὐτῶν ἰδίωμα, νὰ συμφάγῃ μετ' αὐτῶν ν' ἀγαπήσῃ αὐτοὺς διὰ τὴν ἀθλιότητά των, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἰσχύν, τὴν ἀνδρείαν των καὶ τὴν φυσικήν των εὐθυμίαν καὶ νὰ παρατηρήσῃ καὶ σπουδάσῃ πᾶν ὅ,τι σχετίζεται πρὸς αὐτούς, τὰς οἰκογενείας των καὶ πρὸς τὴν θάλασσαν ἐν γένει.

Τὸ ἔργον κρίνεται μοναδικὸν διὰ τὸν πλοῦτον καὶ τὴν ζωηρότητα τῶν εἰκόνων. Ὁ ποιητὴς πρὸς τούτοις δὲν ἠρκέσθη μόνον εἰς τὰς ἰδίας αὐτοῦ παρατηρήσεις, καὶ εἰς τὴν φαντασίαν του· δὲν ἐλησμόνησεν οὔτε τοὺς ἀρχαίους, μεταφράσας ὡραιότατον ναυτικὸν εἰδύλλιον τοῦ Θεοκρίτου, οὐτινος ἀπόσπασμα χάριν περιεργίας παραθέτομεν τοῖς ἡμετέροις ἀναγνώσταις πρωτοτύπως τε καὶ ἐν μεταφράσει μὴ παραλείποντες καὶ τὸν ἔμμετρον πρόλογον καὶ ἐπίλογον αὐτοῦ, ὡς μαρτυροῦντας τὴν ἐκτίμησιν αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἀρχαίους συναδέλφους του.

Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἀπόσπασμα τοῦ κα' εἰδυλλίου ἔχει ἐν πρωτοτύπῳ ὡς ἑξῆς·

...Ἰχθύες ἀγρευτῆρες ὁμῶς δύο κεῖντο γέροντες,
στρωσάμενοι βρύον αὖσν ὑπὸ πλεκταῖς καλύ-
[βαισι,
κεκλιμένοι κοίτῳ τῷ φυλλίνῳ· ἐγγύθι δ' αὐτοῖν
κεῖτο τὰ τᾶς θήρας ἀθλήματα, τοί καλαθίσκοι,
τοὶ κάλαμοι, τᾴγιστρα, τὰ φυκιόεντα δέλητα,
ὁρμιαὶ κύρτοι τε καὶ ἐκ σχοίνων λαβύρινθοι,
μήριν θοι κώπατε γέρων τ' ἐπ' ἐρείσμασι λέμβος
νέρθεν τᾶς κεφαλᾶς φορμὸς βραχύς, εἶμα τά-
[πης τε.
οὗτος τοῖς ἁλιεῦσιν ὁ πᾶς στόλος, οὗτος ὁ πλοῦ-
[τος.
οὐδὸς δ' οὐ κλῄθραν εἶχ', οὐ κύνα· πάντα πε-
[ρισσά,
πάντ' ἐδόκει τήνοις· ἁ γὰρ πενία σφας ἐτήρει.
οὐδεὶς δ' ἐν μέσσῳ γείτων πέλεν· ἁ δὲ παρ'
[αὐτὰν
θλιβομέναν καλύβαν τραφερὰν προσέναχε θά-
[λασσα....

Τῆς μεταφράσεως αὐτοῦ προτάσσει ἐμμέτρως τὰ ἑξῆς:

— Οὔφ! μὲ τὰ ἀρχαῖά σου! εἶνε ψυχρὰ ὡς πάγος. Τὰ σεβόμεθα, διότι τὰ ἐσπουδάσαμεν εἰς τὸ σχολεῖον, ἀλλ' εἶνε μία πρόληψις, ἔσο πεπεισμένος περὶ τούτου· ποτὲ δὲν θὰ εὕρῃς τι ὡρισμένον, πραγματικόν, ὑπάρξαν· μᾶς χρειάζονται λεπτομέρειαι καὶ ὄχι ῥητορική. Οἱ ἀρχαῖοί σου!...—Φίλε μου εἶσαι γαϊδοῦρι!

Καὶ ἕπεται ἡ μετάφρασις τοῦ ἀποσπάσματος τοῦ Θεοκρίτου ἔχουσα ὡς ἑξῆς·

... Sous une hutte au toit de joncs entrelacés,
Aux parois de feuillage, ensemble et harassés
Dormaient deux vieux pêcheurs sur un lit d'algue
(sèche.
A côté d'eux gisaient leurs instruments de pêche,
Petits paniers, roseaux, lignes, forts hameçons
Appâts que le fucus doit cacher aux poissons,
Verveux, nasses d'osier au fond en labyrinthe,
Deux rames, de leurs doigts calleux gardant l'em-
(preinte,
Puis une barque usée, à plat sur des rouleaux.
Leurs hardes avec leur bonnet de matelots,
Une natte, et voilà le chevet de leur tête.
C'est de ce pauvre peu que leur fortune est faite.
C'est là tout l'attirait des pêcheurs, tout leur bien·
Rien de plus. Et leur seuil n'a ni porte ni chien.
'A quoi bon? C'eût été de la peine perdue.
Pas de voisins! Partout, autour d'eux, l'étendue.
La hutte est tonte seule et la mer à côté.
Et ce qui les gardait, c'était leur pauvreté.

Ἐπάγεται δ' ἐν τέλει καὶ τὰ ἑξῆς ἐμμέτρως:

— Αἴ! τί λέγεις; Πῶς σοὶ φαίνεται ἡ εἰκὼν αὕτη; Ἂς ἴδωμεν ὑπάρχει τι ἀκριβές, πραγματικόν, ὑπάρξαν, φυσικόν, εἶνε λεπτομέρειαι ἄνευ ῥητορικῆς καὶ λέξεις χωρὶς τραλαλά; Εἰλικρινῶς· κάμνουν σήμερον καλλίτερα τούτου; Λοιπὸν ἡ εἰκὼν αὕτη, πλὴν μικρᾶς διαφορᾶς, εἶνε αὐτολεξεὶ ἀντιγραφὴ τοῦ εἰκοστοῦ πρώτου εἰδυλλίου τοῦ πάππου Θεοκρίτου. Κ.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ

ΕΝ ΚΑΠΠΑΔΟΚΙΑΙ ΛΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ[1]

Εὐχαριστοῦντες εἰλικρινῶς καὶ προθύμως τῷ ἀξιοτίμῳ καθηγητῇ κ. Γ. Χατζιδάκη δι' ὅσα ἐν τῇ περὶ τοῦ ἡμετέρου πονήματος (ἴδ. «Ἑβδομάδος» ἀρ. 89 ἔτους Β') βιβλιογραφίᾳ εὐηρεστήθη νὰ γράψῃ ὑπὲρ ἡμῶν καὶ τοῦ ἡμετέρου ἔργου σπεύδομεν, οὐχὶ ἀπάντησιν πρὸς ἐπίκρισιν γράφοντες, οὐδὲ συζητήσεις χάριν κενῆς ἐπιδείξεως καὶ φιλοτιμίας προκαλοῦντες, ἀλλ' ἁπλῶς χάριν κρείττονος διαλευκάνσεως τῶν ὑπὸ τοῦ ἀξιοτίμου καθηγητοῦ συζητουμένων σημείων τοῦ ἡμετέρου ἔργου, νὰ ποιήσωμεν μικράς τινας παρατηρήσεις ἐν πνεύματι εἰλικρινοῦς ὅλως ἐπιστημονικοῦ ἐνδιαφέροντος.

Καὶ πρῶτον οὐδόλως ἀμφισβητοῦντες τὴν καθόλου ὀρθότητα τῶν ὑπὸ τοῦ κ. Χατζιδάκη γραφομένων περὶ τῆς ἀρίστης ὑπ' αὐτοῦ ὑποδεικνυομένης μεθόδου ἐν τῇ ἐρεύνῃ οἱασδήποτε γλώσσης ἢ διαλέκτου ἢ ἰδιώματος ἀποροῦμεν ἁπλῶς πῶς ὁ κ. Χατζιδάκης διατείνεται ὅτι ἡμεῖς παραμελήσαντες ὅλως τῆς ἐξευρέσεως φθογγικῶν νόμων περιωρίσθημεν ἁπλῶς εἰς τὴν ἐτυμολογίαν, ἐνῷ καὶ τὰ ἐν τῇ «Εἰσαγωγῇ» τῆς ἡμετέρας πραγματείας (σελ. 62-65) περὶ τῶν σχέσεων τῆς Ἑλληνικῆς Καππαδοκικῆς διαλέκτου πρὸς τὴν Ἀρμενικὴν γραφόμενα εἰσὶ συμπεράσματα διὰ παραδειγμάτων βεβαιούμενα τῆς τοιαύτης φθογγικῶν νόμων ἐρεύνης, καὶ ἅπαν τὸ πρῶτον κεφάλαιον τῆς Γραμματικῆς (σελ. 109-113) περὶ τοιαύτης ἐρεύνης τὰ συμπεράσματα περιστρέφεται. Ἂν δὲ περὶ τὸ θέμα τοῦτο δὲν ἐξετάθημεν τοσοῦτον, ὅσον ἴσως ἤθελε φανῇ ἐπιθυμητὸν τῷ κ. Χατζιδάκῃ, ἀναλυτικώτερον προχωροῦντες, τοῦτο ἐγένετο, διότι ἐσκοποῦμεν κυρίως νὰ προσαγάγωμεν ὕλην γλωσσολογικὴν χωρὶς νὰ διατυπώσωμεν ἐκ τῶν προτέρων κανόνας καὶ νόμους φθογγικοὺς ἀκριβεῖς, ἀφίνοντες τὴν ἀκριβεστέραν περὶ τὰ τοιαῦτα ἐπεργασίαν εἰς τοὺς ἁρμοδίους γλωσσολόγους, ἐπιθυμοῦντες, ἵνα εἰ δυνατὸν ἡ τοιαύτη ἐπεργασία, ἀνεπηρέαστος ὑπὸ τῶν ἡμετέρων κανόνων, ἀποβῇ μᾶλλον γόνιμος καὶ τελεσφόρος. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ αἱ ἡμέτεραι ἐτυμολογίαι ἦσαν ἁπλῶς βοηθητικαὶ καὶ προπαρασκευαστικαὶ ἐργασίαι περιοριζόμεναι εἰς ἁπλᾶς παραβολάς, καὶ τοῦτο ἁπλῶς πρὸς διευκόλυνσιν τοῦ ἐπεργασθησομένου τὴν ὑφ' ὑμῶν προσαγομένην ὕλην. Τὸν τοιοῦτον δὲ χαρακτῆρα τῆς ἡμετέρας ἐργασίας ἱκανῶς ἐδηλώσαμεν καὶ διὰ τῶν ἐν σελ. 108 γραφομένων, ἐν οἷς ἐλέγομεν «διαλαμβάνοντες ἐνταῦθα διὰ βραχέων περὶ τῆς προφορᾶς τῶν φωνηέντων καὶ τῶν συμφώνων ἐν διαφόροις Καππαδοκικαῖς διαλέκτοις δὲν σκοποῦμεν οὔτε ἀλφάβητον ἰδιαίτερον ἐνταῦθα διὰ τὰς διαλέκτους ταύτας νὰ σχηματίσωμεν, οὔτε κανόνας γενικοὺς ἀκριβεῖς περὶ τῶν μεταβολῶν καὶ τῶν παθῶν τῶν φωνῶν νὰ προσδιορίσωμεν» καὶ ἐν σελ. 129 «ὁ ἀγὼν ὅλος ἀποβλέπει οὐχὶ εἰς τὴν λύσιν, ἀλλ' εἰς τὴν θέσιν τοῦ ζητήματος. Ἡ ἐργασία ἡμῶν εἶναι ἁπλῆ προκαταρκτικὴ καὶ προπαρασκευαστική. Αἱ ἐτυμολογίαι ἡμῶν σκοποῦσι μᾶλλον εἰς τὴν ἐξεργασίαν καὶ διαλεύκανσιν τῆς ὕλης τοῦ ζητήματος παρὰ εἰς τὴν λύσιν αὐτοῦ. Οὐδόλως λανθάνει ἡμᾶς ἡ μεγάλη σπουδαιότης τοῦ ζητήματος καὶ τὸ πολλαχῶς ἐπισφαλὲς τοῦ ἐδάφους, ἐφ' οὗ ἱσταμένοι διαπραγματευόμεθα τοῦτο. Προσάγομεν εἰς τὴν ἐπιστήμην ὕλην, ἐπεξειργασμένην ὀπωσοῦν, ἁπλῶς διὰ νὰ νοηθῇ εὐκολώτερον ἡ οὐσία καὶ ἡ καταγωγὴ αὐτῆς, ἀλλ' οὐχὶ εὑρήματα ὡρισμένου εἴδους προϊόντων. Ἡ τελικὴ ἐπεξεργασία τῆς ὕλης, ἡ λύσις τοῦ τιθεμένου ζητήματος ἀπόκειται εἰς τοὺς περὶ τὴν γλωσσολογίαν εἰδικοὺς ἄνδρας, εἰς ὧν τὴν κρίσιν ὑποβάλλεται τὸ ἡμέτερον ἔργον». Οὕτω τιθεμένου ὑφ' ἡμῶν τοῦ ζητήματος εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὸ ἡμέτερον μέρος τῆς ἐργασίας περὶ τὴν ἔρευναν τῶν φθογγικῶν νόμων, τὸ μόνον, ὅπερ δύναται νὰ παρατηρήσῃ ἡμῖν ὁ κ. Χατζιδάκης εἶναι ὅτι δὲν ἐποιήσαμεν καλῶς μὴ προτάξαντες τὸν κατάλογον τῶν καθαρῶς Ἑλληνικῶν Καππαδοκικῶν λέξεων ἢ κάλλιον μὴ ἐκδόντες κατάλογον γενικῶν ἁπασῶν ὁμοῦ τῶν ἡμῖν γνωστῶν λέξεων τῆς ἐν Καππαδοκίᾳ λαλουμένης ἑλληνικῆς διαλέκτου, ἀλλὰ χωρίσαντες, κατὰ τὸ ἡμῖν δοκοῦν, ὅσας λέξεις ἐθεωροῦμεν ὡς προελληνικὰς Καππαδοκικὰς ἀπὸ τῶν καθαρῶς Ἑλληνικῶν. Τὸ τοιοῦτον ἐγένετο ἁπλῶς ἵνα δοθῇ μείζων ἁπλότης καὶ εἰδικότης εἰς τὸ ἡμέτερον ζήτημα, ὅπερ ἦν ἐξ ἀρχῆς ἡ ἔρευνα καὶ ἡ κατὰ τὸ δυνατὸν ἐξιχνίασις τῶν ἐν ταῖς Καππαδοκικαῖς Ἑλληνικαῖς διαλέκτοις σωζομένων ἴσως προελληνικῶν μνημείων. Ἄλλως τε οἱ γενικοὶ περὶ φθογγολογίας κανόνες, οὓς προεταξάμεν ἐν τῇ Γραμματικῇ εἰσὶ συμπεράσματα μακρᾶς περὶ τοὺς φθογγικοὺς νόμους ἐρεύνης.

Ὁ κ. Χατζιδάκης εὑρίσκει ἀπαρέσκον ἑαυτῷ ὅτι ἡμεῖς ἀκολουθοῦντες τῇ μεθόδῳ τῶν παλαιοτέρων γλωσσολόγων παραβάλλομεν τὰς ἑλλ. Καππαδοκικὰς λέξεις πρὸς ῥίζας οὐχὶ πρὸς ὅλας λέξεις. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἐνίοτε ἐν τῇ παραβολῇ τῶν λέξεων ποιούμεθα λόγον περὶ ῥιζῶν, ἀλλ' οὐδαμοῦ παραθέτομεν ῥίζας ἢ γραμματικὰ κατασκευάσματα, ἐνόσῳ ταῦτα διὰ λέξεων καὶ ἐν λέξεσι δὲν λαμβάνουσιν ὕπαρξιν. Τίς δὲν ἐννοεῖ ὅτι ἡ οὐσία εἶναι ἡ λέξις, ἡ δὲ ῥίζα εἶναι ἁπλῆ τις ἀφαίρεσις, ἁπλῆ ὑπόθεσις; Ἀκριβῶς δὲ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἐργασίᾳ πλέον ἢ ἐν οἱᾳδήποτε ἄλλῃ ἡ πρὸς ὅλας λέξεις παραβολὴ εἶναι φυσικὴ καὶ οἰκοθεν ἐπιβαλλομένη. Διότι πρόκειται, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, οὐχὶ περὶ τύπων λέξεων παραγώγων, ἀλλὰ περὶ ὀνομάτων ὅλως πρωτοτύπων εἰς τὰ πρῶτα αἰσθητὰ καὶ καταληπτὰ τῷ ἀνθρώπῳ ἀντικείμενα τοῦ φυσικοῦ καὶ ἠθικοῦ κόσμου ἀναγομένων καὶ ἐντεῦθεν ἀμεσωτέρων καὶ εὐληπτοτέρων ἐν συγγενέσι πρὸς ἀλλήλας γλώσσας προδιδόντων ἢ ὅσον τοῦτο γίνεται ἐν τύποις παραγώγοις ἢ ἐν δημοσίαις τροπικαῖς. Εἶναι γνωστὸν ὅτι καὶ ἐκεῖ, ἔνθα ἡ γλωσσολογικὴ ἐργασία ὁρμᾶται ἀπὸ ὕλης δεδομένης, ἀπὸ γλώσσης ὑπαρχούσης καὶ ἀτομικότητα ἐχούσης οἱ περὶ φθογγολογίας δι' ἐξευρέσεως φθογγικῶν νόμων κανόνες οὐχὶ σπανίως εἰσὶν ἐπισφαλεῖς καὶ οὐδέποτε ἀπολύτως ἐπιτυχεῖς. Προκειμένου δὲ οὐχὶ νὰ ἐξετασθῇ τις γλῶσσα ὑπὸ ἔποψιν γλωσσολογικήν, ἀλλὰ νὰ εὑρεθῶσιν ἴχνη ὑποτιθεμένης ἑτέρας μὴ πλέον ζώσης (καὶ τοῦτο ἀκριβῶς τὸ ἡμέτερον ἔργον) ἡ ἐργασία μόνον ἐν τῇ πρακτικότητι καὶ διὰ τοῦ ὑλικοῦ τῶν γνώσεων πλούτου γινομένη εἶναι γόνιμος. Οὐχὶ μέθοδοι γλωσσολογικαὶ οὔτε δι' ἀναλογιῶν νόμου κύρος λαμβάνοντες περὶ φθόγγων κανόνες (καίτοι καὶ ταῦτα χρήσιμα), ἀλλ' ἐξέτασις καὶ γνῶσις ὡς δυνατὸν πλείστη τοῦ ὑλικοῦ τῆς ἐξεταζομένης γλώσσης, ἀκριβὴς ὅσον ἔνεστι γνῶσις τῆς ἱστορίας τοῦ τόπου καὶ τῶν διαφόρων γλωσσῶν τῶν οἰκησάντων αὐτὸν διαφόρων λαῶν εἶναι τὸ κύριον ἀπαιτούμενον ἐν τοιαύτῃ ἐργασίᾳ. Τί δύναται νὰ κατορθώσῃ τις ἐν τῇ ἐρεύνῃ τῶν Καππαδοκικῶν διαλέκτων ἐφωδιασμένος διὰ τῆς γνώσεως τῆς ἀρίστης περὶ γλωσσολογικὰς ἐρεύνας μεθόδου, ἀλλὰ μὴ γινώσκων ὅσον ἔνεστιν ἀκριβῶς τὴν ἱστορίαν τῆς Καππαδοκίας καὶ τὰς γλώσσας τῶν οἰκησάντων τὴν χώραν κατὰ διαφόρους ἐποχὰς λαῶν, ἐκείνων δηλονότι τῶν λαῶν, οἵτινες ἐγκατεστάθησαν ἐν Καππαδοκίᾳ μετὰ τὸν ἐξελληνισμὸν τοῦ Καππαδοκικοῦ ἔθνους, ἤτοι τῶν Ἀρμενίων, Περσῶν καὶ Τούρκων; Ἡ μέθοδος ἡ διὰ τῆς ἐξευρέσεως τῶν φθογγικῶν νόμων ἐπιχειροῦσα τὴν ἔρευναν καὶ ἐξέτασιν τῆς Ἑλληνικῆς Καππαδοκικῆς διαλέκτου πόσας λέξεις ἆρά γε Ἀρμενικὰς ἢ Περσικὰς ἢ Τουρκικὰς ἔτι ῥίζης δὲν ἤθελε θεωρήσει διά τινος τεχνητοῦ συνδυασμοῦ Ἑλληνικάς, ὅταν μόνον ἀπὸ ταύτης ὁρμώμενος ἠρεύνα τὸ ὑλικὸν ἢ τὸν θησαυρὸν τὸν γλωσσολογικὸν τῆς διαλέκτου ταύτης, καὶ μόνον ἔνθα ἡ μέθοδος αὕτη δὲν ἤθελεν ἐπιτύχει, ἐνταῦθα μόνον ἤθελεν ὑποθέσει ὅτι αὐτὴ ἢ ἐκείνη ἡ λέξις πρέπει νὰ ὑποτεθῶσι προελληνικαὶ ἢ μὴ ἑλληνικαί; Ὁ ἐξετάζων π. χ. ἐν τῇ Γερμανικῇ τὸ ἔτυμον τῶν ὀνομάτων *Schüssel*, Kempten, Boehmen διὰ τῆς μεθόδου τῆς ἐξευρέσεως τῶν φθογγικῶν νόμων πόσα δὲν δύναται ἐν αὐτῇ τῇ γερμανικῇ ἔτοιμα νὰ προτείνῃ συναδοντα πρὸς τοὺς νόμους τούτους καὶ οὕτως εἰς πλημμελέστατα νὰ καταντήσῃ συμπεράσματα, ἂν ἐκ τῶν προτέρων, χωρὶς νὰ βασανίζηται διὰ φθογγικῶν νόμων καὶ κανόνων, δὲν ἀναγάγῃ ταῦτα εἰς τὸ λατ. *catillus*, καὶ τὰ Κελτικὰ *Campidnnum* καὶ *Bojohenem*; Ἐν τοιαύτῃ περιστάσει οἱ φθογγικοὶ νόμοι εἰσὶ τὸ τελευταῖον μέρος τῆς ἐξετάσεως. Ἄλλως τε οἱ φθογγικοὶ νόμοι, οἱ ὁποῖοι δύνανται νὰ ὁρισθῶσι κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον ἀκριβῶς ἔν τινι περιόδῳ (τῇ κλασσικῇ ἰδιαιτέρως) τῆς ἀναπτύξεως γλώσσης τινός, ἐγκαταλείπουσι τὸν ἐρευνητὴν ἐν ἄλλῃ, μᾶλιστα δὲ ἐν τῇ περιόδῳ τῆς παραφθορᾶς, ὁπότε ἑκάστη σχεδὸν λέξις ἀκολουθεῖ ἴδιον κανόνα καὶ τρόπον σχηματισμοῦ ἢ μᾶλλον παραφθορᾶς· τινὲς δὲ τῶν τοιούτων λέξεων ἔχουσιν ὁλόκληρον ἰδίαν ἱστορίαν. Οὕτω λ. χ. τὸ γαλλικὸν *eau* παρήχθη ἢ μᾶλλον παρεμορφώθη ἐκ τοῦ λατινικοῦ *aqua*, ἀφοῦ ἡ λατινικὴ αὕτη λέξις ὑπέστη ὑπὲρ τὰς δώδεκα μεταμορφώσεις, δι' οὐδενὸς φθογγικοῦ νόμου καθοριζομένας, ὡς καὶ ἡ λ. dommage=ζημία (ἐκ τοῦ dominus, dominari οὐχὶ ἐκ τοῦ domnum) ἔχουσα ὁλόκληρον ἱστορίαν. Οὕτω καὶ τὸ λατ. *avis* ἐγένετο ἐν τῇ γαλλικῇ *oiseau* κατὰ τρόπον τοιοῦτον, οἷον εἰς μάτην ἤθελέ τις διορίσει δι' ἐξευρέσεως νόμων φθογγικῶν, καθ' οὓς αἱ λατινικαὶ λέξεις εἰς τοὺς νῦν γαλλολατινικοὺς αὐτῶν τύπους. Καὶ ἐν τῇ Ἀρμενικῇ γλώσσῃ ὑπάρχουσιν οὐκ ὀλίγαι λέξεις ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς ἢ ἐκ τῆς λατινικῆς παρειλημμέναι, τὰς ὁποίας δι' ἐξευρέσεων φθογγικῶν νόμων ἐν αὐτῇ ταύτῃ τῇ Ἀρμενικῇ γλώσσῃ εὐκόλως καὶ πιθανῶς ἤθελέ τις ἑρμηνεύσει, καίτοι αἱ λέξεις αὐταὶ εἰσὶν ὅλως ξέναι.

(Ἕπεται συνέχεια)

[1] Σ. τ. «Ἑβδομάδος». Ἡ διατριβὴ αὕτη ἀπεστάλη ἡμῖν μικρὸν μετὰ τὴν ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 89 φύλλῳ τῆς «Ἑβδομάδος» δημοσίευσιν τῆς διατριβῆς τοῦ κ. Γ. Χατζιδάκη· ἀνεβλήθη ὅμως ἡ δημοσίευσις τῆς ἕνεκα τῆς ἐπὶ τῇ λήξει τοῦ ἔτους ἐπισωρευθείσης ὕλης.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

Ἐκ τῶν ἐξωτερικῶν φιλολογικῶν εἰδήσεων ἀξίας ἀναγραφῆς εὑρίσκομεν τὰς ἑξῆς, ἀναβάλλοντες τὰ ἐγχώρια διὰ τὸ προσεχὲς φύλλον.

— Ὁ γνωστὸς *εὐσυνείδητος* δημοσιολόγος *Λαβεδὰλ* συνεχίζων ἐν τῇ «Ἐπιθεωρήσει τῶν δύο Κόσμων» τὰ περὶ τῆς χερσονήσου τοῦ Ἄθω πολυθρύλητα ἄρθρα, γράφει νῦν περὶ Ἀνατολικῆς Ῥωμυλίας, Μακεδονίας καὶ Κωνσταντινουπόλεως. Τὰ ψεύδη καὶ αἱ στρεβλώσεις τῆς ἀληθείας εἶναι τοσαῦτα ὥστε, οὐδένα μὲν πείθοντα περὶ τῶν λεγομένων, πείθουσιν ἐξ ἑτέρου πάντας ὅτι ὄντως μεγάλα συμφέροντα κατέστησαν τὴν συγγραφικὴν τέχνην εἰς τοιοῦτον βαθμὸν δούλην!

— Ἐδημοσιεύθησαν ἐσχάτως περιγραφαὶ τῆς Ἑλλάδος καὶ Ἰταλίας μετ' εἰκονογραφιῶν ὑπὸ τὸν τίτλον: Italy from the Alpsto Mount Etna (ἡ Ἰταλία ἐκ τῶν Ἄλπεων μέχρι τοῦ ὄρους τῆς Αἴτ-

νης) μετὰ 164 εἰκονογραφιῶν, ὧν αἱ πλεῖσται εἶναι ἀναδημοσιεύσεις παλαιοτέρων εἰκόνων.

— Ἐξεδόθη ἐν Παρισίοις πραγματεία τοῦ κ. Frary ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «La question du latin». Τὸ βιβλίον τοῦτο περιέχει θεωρίας λίαν ῥιζοσπαστικὰς περὶ τῆς ἐν Γαλλίᾳ ἐκπαιδεύσεως. Προτείνεται δὲ ἡ κατάργησις τῆς Ἑλληνικῆς καὶ Λατινικῆς γλώσσης καὶ ἡ ἀντικατάστασίς των διὰ τῆς Ἀγγλικῆς καὶ Γερμανικῆς.

— Ἐν τοῖς χωρίοις Πόσεριτζ καὶ Γκροσγέρεριτζ τῆς Σιλεσίας ἐγένοντο σπουδαῖαι ἀρχαιολογικαὶ ἀνακαλύψεις. Ἐν διαστήματι ἑνὸς ἔτους ἀνευρέθησαν ἐν ἑνὶ τεφροκομείῳ ἐκτάσεως 30 μόνον τετραγωνικῶν ποδῶν 100 τεφροδόχοι κάλπαι. Ὁ δὲ Βρεσλαυὸς ἀρχαιολόγος Lehmann, ὅστις ἐσχάτως ἐπεχείρησεν ἐκεῖ ἀνασκαφάς, νομίζει, ὅτι πολλαὶ κάλπαι καλύπτονται ἀκόμη ἐκεῖ. Ὁ αὐτὸς δ' ἐντὸς μιᾶς ἑβδομάδος ἐξεκάλυψε τριάκοντα κάλπας, ἐν οἷς ἀγγεῖα δίωτα, τρίωτα καὶ τετράωτα, μίαν δίωτον πυξίδα, δακτυλίους, ὀρειχαλκίνας καρφίδας, τεμάχια βραχιολίου καὶ μίαν ἅλυσιν ἐξ ἐρυθρῶν, κυανῶν καὶ χαλκίνων μαργαριτῶν.

— Ἡ Ἀσιατικὴ Ἑταιρεία τῆς Βεγγάλης ἐδημοσίευσεν ἐν ἰδιαιτέρῳ τόμῳ ἀνάλυσιν τῶν ἐρευνῶν καὶ δημοσιεύσεων αὐτῆς ἀπὸ τοῦ 1784 μέχρι τοῦ 1883. «Asiatic Society of Bengal. Centenary Review of the researches of the society. Calcutta». Ἡ ἑταιρεία αὕτη συνεστήθη τὴν 15 Ἰανουαρίου 1784 καὶ ἔκτοτε ἐξακολουθεῖ ἀδιαλείπτως ἐργαζομένη ὑπὲρ τῆς ἐπιστήμης. Τὸ βιβλίον τοῦτο συνεγράφη ὑπὸ τοῦ Rajendrolaia Mitra, τοῦ A. F. R. Hoenle καὶ τοῦ Babvo P. N. Rose, εἶναι δὲ τρόπον τινὰ ἀνακεφαλαίωσις τῶν ἐργασιῶν τῆς ἑταιρείας ἀπὸ τῆς συστάσεως αὐτῆς καὶ διαιρεῖται εἰς τρία μέρη, ὧν τὸ πρῶτον περιέχει συνοπτικήν τινα ἱστορίαν τῆς ἑταιρείας ἀπὸ τοῦ 1784 μέχρι τοῦ 1883, τὸ δεύτερον σύνοψιν τῶν δημοσιευμάτων αὐτῆς καὶ τὸ τρίτον περίληψιν τῶν ἐρευνῶν της ἐν τῇ ἱστορίᾳ, ἀρχαιολογίᾳ, φιλολογίᾳ κτλ. Μὴ ἐπιτρέποντος τοῦ χώρου, ὅπως διὰ μακρῶν ἐκθέσωμεν ἀνάλυσιν τῶν ἔργων, ἀρκούμεθα σημειούμενοι ὅτι δαπάνῃ αὐτῆς ἐκτίσθησαν λαμπραὶ οἰκίαι διὰ τοὺς σκαπανεῖς τῆς ἐπιστήμης, ὅτι ἵδρυσε μουσεῖον καὶ βιβλιοθήκην, κατήρτισε συλλογὴν νομισμάτων καὶ εἰκόνων, ἐδημοσίευσε δὲ 354 τόμους, ὧν 21 πραγματεύονται περὶ Ἀσιατικῶν ἐρευνῶν, 187 δὲ εἶναι Ἀνατολικὰ ἔργα παντοειδῆ.

— Ἐν τῷ ὄρει Testaccio τῆς Ῥώμης ἀνεκαλύφθη τάφος τῆς ἐποχῆς τῆς ῥωμαϊκῆς δημοκρατίας ἀνήκων εἰς τὸν Σουλπίκιον Γάλβαν, πρόγονον τοῦ ὁμωνύμου αὐτοκράτορος. Ἡ ἀνακάλυψις αὕτη ἐξηγεῖ τὸ ὄνομα horrea galbiana δοθὲν εἰς τὰς ἀποθήκας, αἵτινες ᾠκοδομήθησαν ἐν ἐκείνῃ τῇ τοποθεσίᾳ, ἵνα γνωσθῇ ὅτι ὁ χῶρος ἐκεῖνος ἀνῆκεν εἰς τὴν οἰκογένειαν τοῦ αὐτοκράτορος Γάλβα.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΑΝΕΥ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

Δημώδεις ἑλληνικοὶ μῆνες. Καθ' ἃς μέχρι τοῦδε ἐλάβομεν πληροφορίας, ἐν Ἄργει καὶ ἐν Ἀθήναις, ἴδια ὀνόματα εἶχον οἱ μῆνες:

Ἀπρίλιος = Ἀϊγιωργίτης
Ἰούνιος = Θεριστὴς
Ἰούλιος = Ἀλωνάρης
Σεπτέμβριος = Τρυγητὴς
Ὀκτώβριος = Ἀϊδημητρίτης

Ἐπίσης καὶ ἐν ταῖς ἐξοχαῖς Κερκύρας, μετά τινος μόνον διαφορᾶς περὶ τὸν σχηματισμὸν τῆς λέξεως·

Ἰούνιος = Θερτὴς
Σεπτέμβριος = Τρύγος

Ἐκ Κρήτης ἀνεκοινώθησαν ἡμῖν αἱ ἑξῆς διαφοραί·

Ἰούνιος = Θεριστὴς ἀλλὰ καὶ Πρωτογούλης
Ἰούλιος = Ἀλωνάρης ἀλλὰ καὶ Δευτερογούλης
Νοέμβριος = Σποράρης.

Ἐξ Οἰνόης ὅμως τῶν Πόντου ἱκανὰς ἔχομεν προσθήκας·

Ἰανουάριος = Καλαντάρης
Φεβρουάριος = Κουτσούκης
Ἰούνιος = Κερασινὸς
Ἰούλιος = Λουτρόπης
Αὔγουστος — Τρυγομηνᾶς
Σεπτέμβριος = Σταυρίτης
Ὀκτώβριος = Ἀϊδημητρίτης
Δεκέμβριος = Χριστογεννᾶς.

Ταῦτα ἐπὶ τοῦ παρόντος.

Ἐν τέρας τοῦ 16ου αἰῶνος.— Γεννῶνται καὶ σήμερον τέρατα; Ἀγνοοῦμεν· τὸ βέβαιον εἶναι, ὅτι ὁ Babin εἶδε τοιοῦτον ἐν Ἀθήναις, ὡς ἑξῆς δὲ γράφει περὶ αὐτοῦ ἐν τῷ συγγράμματί του «Relation de l'état present de le ville d' Athènes».

«Ἐν ἔτει 1665 κατ' Ὀκτώβριον μῆνα μία ὀθωμανὶς ἐγέννησεν ἐν τῇ Ἀκροπόλει τῶν Ἀθηνῶν τέρας ἀπαίσιον. Μόλις ἐγεννήθη ἤρξατο νὰ πηδᾷ καὶ νὰ βαδίζῃ, νὰ κραυγάζῃ καὶ νὰ ὑλακτῇ ὡς κύων. Εἶχεν ὦτα λαγωοῦ καὶ εὐθυτενῆ, ἡ ὄψις του ὡμοίαζε πρὸς λέοντα, οἱ ὀφθαλμοί του ἐσπινθηροβόλουν, δύο μεγάλοι ὀδόντες προεῖχον τοῦ στόματός του, οἱ πόδες του ἦσαν παιδικοὶ καὶ οἱ δάκτυλοί του ὡμοίαζον πρὸς ὄνυχας γυπαετοῦ· τέλος τὸ γένος του ἦτο δυσδιάκριτον.»

Τὰ συγχαρητήριά μας πρὸς τοὺς εὐτυχεῖς γονεῖς του!...

Καὶ ἕτερος μαργαρίτης θεατρικοῦ προγράμματος, ἐκ Θεσσαλονίκης.

«Η ΚΟΡΗ ΤΟΥ ΜΗΛΩΝΑΣ
ΜΕΡΟΣ Β' Ἡ Ἄσμα τῆς Β' πράξεις
τῆς ὀθωμανικῆς παράστασις
ΛΕΠΛΕΜΠΙΔΖΗ ΧΟΡΧΟΡ ΑΓΑ
Ὑμνομένη ἀπὸ τὴν δεσποσίνης ΚΟΑΡΙΚ.
ΜΕΡΟΣ Γ' Εἰς 1 πράξιν τὴν Κωμωδίαν
ὑπὸ τὸν τίτλον
Ο ΑΝΘΡΩΠΟΝ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΕΝΤΕΛΗΣ.»

Δεκανεύς. Αὐτὸ ὀνομάζεται «δερμάτινος ἀορτήρ»... Λοιπόν· πῶς ὀνομάζεται;

Στρατιώτης. Δερματοτῦρι!...

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

26. *Αἴνιγμα.*

Καὶ εἰς τὴν Τῆνον μ' ἀπαντᾷς καὶ εἰς τὴν Ῥωμυλίαν
Καὶ εἰς τὴν Πελοπόννησον καὶ εἰς τὴν Θεσσαλίαν.

Ἐκ Ληξουρίου Σ. ΠΑΓΩΝΗΣ

27. *Συλλαβόγριφος.*

Τρέξε γιὰ νὰ μὲ 'βρῇς
Εἰς τὰς ἀρχαίας πόλεις τῆς Πελοποννήσου.
Τὴν πρώτη συλλαβή μου· ἂν ὅμως μ' ἀφαιρῇς,
Τετράποδον θὰ γείνω νὰ κατοικῶ μαζί σου.

28. *Αἴνιγμα δημῶδες.*

Πράσινος κάμπος, κόκκινα σπίτια.
Μαῦροι ἀράπιδες κάθονται μέσα.

29. *Πρόβλημα.*

Ἐντὸς σάκκου εὑρίσκονται νομίσματα χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ ἀξίας δρ. 2360 καὶ βάρους 2375 γραμ. Πόσων δραχμῶν ποσὸν εἶνε εἰς χρυσὸν καὶ πόσων εἰς ἄργυρον;

30. *Μυθολογικὴ ἐρώτησις.*

Ποῖα ὄντα μετεμόρφωσεν ἡ Δήμητρα εἰς πτηνὰ καὶ διατί;

31. *Κρυπτογραφικά.*

(Ν' ἀναγνωσθῇ ἡ διὰ μεταθέσεως στοιχείων σχηματισθεῖσα φράσις).

Ο σειειατσρ χρσννεωάεη ες ννγρίεα.

32. *Ἀπρόοπτον.*

Μ' εὑρίσκεις εἰς πᾶσαν στιγμήν, καθ' ἡμέραν, κατὰ μῆνα, ἀλλ' οὐχὶ καὶ κατ' ἔτος.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ

Εἰς τὸν πρῶτον ἐκ τῶν συνδρομητῶν ἡμῶν λύτην τῶν πλείστων προσφέρεται «Ἡ Κυψέλη» τὸ ὡραῖον ἡμερολόγιον τῆς Σύρου.

ΛΥΣΕΙΣ

ΤΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΩΝ ΑΣΚΗΣΕΩΝ ΤΟΥ ΑΡ. 99.

18. Πόρος.—19. Μνῆμα, νῆμα.—20. Τὸ κεράσι.—21. Ἐκ τῶν νοσωδῶν ἀναθυμιάσεων τῆς παρὰ τὴν ὁμώνυμον πόλιν τῆς Σικελίας λίμνης.—22. Ἐκ τοῦ Λίχα, ὑπηρέτου τοῦ Ἡρακλέους, ὅστις ἐσφενδόνησεν αὐτὸν εἰς τὴν μεταξὺ Εὐβοίας καὶ Στερεᾶς θάλασσαν, ὅταν τῷ ἔφερε τὸν δηλητηριασμένον χιτῶνα παρὰ τῆς Δηϊανείρας.—23.

Ὅμως θ' ἀρθῇ μιὰ 'ἡμέρα ποὺ ἡ πατρίς, μεγάλη.
Τὴ γλῶσσα τὴ μεγάλη θὰ βρῇ μέσ' 'ς τὴν καρδιὰ
Καὶ θὲ νὰ ἔχουν ταῖρι τοῦ κλέφτ' οἱ στίχοι πάλι
Κ' οἱ Πίνδαροι παιδιά!

(ἐκ τοῦ ἐπιλόγου τῶν «Τραγουδιῶν τῆς πατρίδος μου» τοῦ κ. Κωστῆ Παλαμᾶ).

24. Ἡ Σοῦπα

ΛΥΤΑΙ

Τῶν πλείστων αἱ δεσποινίδες Βίττα (βραβευθεῖσα) Πυθωνίκη, Δανάη Ἄκοβα, Βέρθα καὶ οἱ ἀτρόμητοι Μυρμιδὼν (Κ. Π. Α). καὶ Γ. Δ. Σεβαστόπουλος.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

κ. Δ. Κ. Δ. Δημητσάναν. κ. Ἰ. Δ. Τσ. Κασταναίαν (Καλαμπάκας). κ. Ἰ. Σ. Ἀργοστόλιον. Ἐλήφθησαν σᾶς εὐχαριστοῦμεν. κ. Μ. Φ. Παρισίους τὰ ἀποσταλέντα ἐλήφθησαν, σᾶς εὐχαριστοῦμεν. Ἀναμένομεν τὰ ἐν τῇ ἐπιστολῇ σας ὑποσχεθέντα. Ἰ. Π. Τραπεζοῦντα. Ἐλήφθησαν καὶ ἐδόθησαν. κ. Γ. Ἰ. Κ. Χανία. Ἀναμένομεν τὰ ἐν τῇ ἐπιστολῇ σας σημειούμενα εὐχαρίστως. Α. Δ. Κ. Λεχ. Ἐλήφθησαν.

ΤΥΠΟΙΣ ΘΡ. ΠΑΠΑΛΕΞΑΝΔΡΗ ΚΑΙ ΑΛ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ